

NÁDORY KŮŽE

MUDr. Jitka Kyclová, ÚPA FN Brno

KLASIFIKACE NÁDORŮ KŮŽE

- I. NÁDORY EPIDERMIS
- II. NÁDORY ADNEX
- III. MEZENCHYMOVÉ NÁDORY
- IV. NÁDORY Z BB. IMUNITNÍHO SYSTÉMU
- V. MELANOCYTÁRNÍ NÁDORY

I. NÁDORY EPIDERMIS

BENIGNÍ

- verruca vulgaris
- condyloma acuminatum
- molluscum contagiosum
- seborrhoická keratóza
- pseudoepiteliomatózní hyperplazie

virové

MALIGNÍ

- solární keratóza
- m. Bowen
- bowenoidní papulóza
- keratoakantom
- bazaliom
- spinocelulární karcinom

in situ

invazivní

I. NÁDORY EPIDERMIS

BENIGNÍ

- **verruca vulgaris**
- condyloma acuminatum
- molluscum contagiosum
- seborrhoická keratóza
- pseudoepiteliomatózní hyperplazie

MALIGNÍ

- solární keratóza
- m. Bowen
- bowenoidní papulóza
- keratoakantom
- bazaliom
- spinocelulární karcinom

1) VERRUCA VULGARIS /v. plana

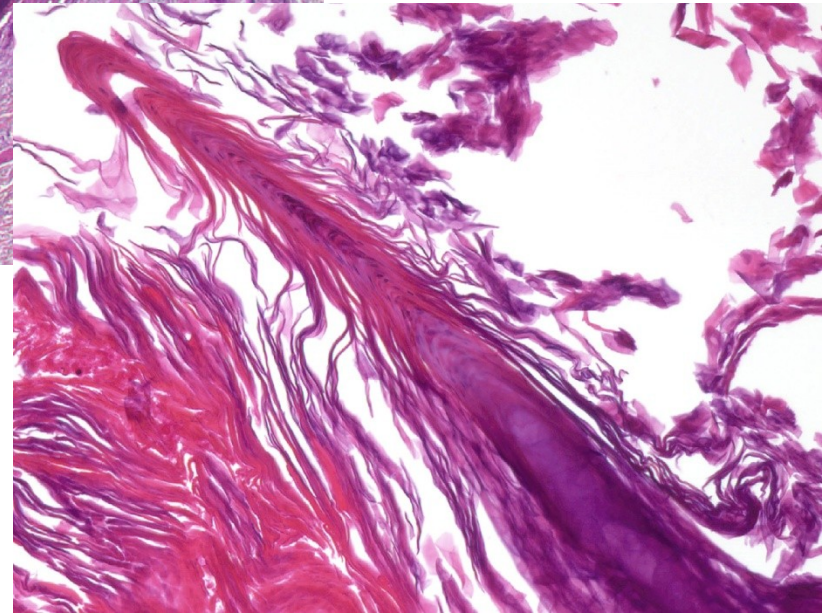
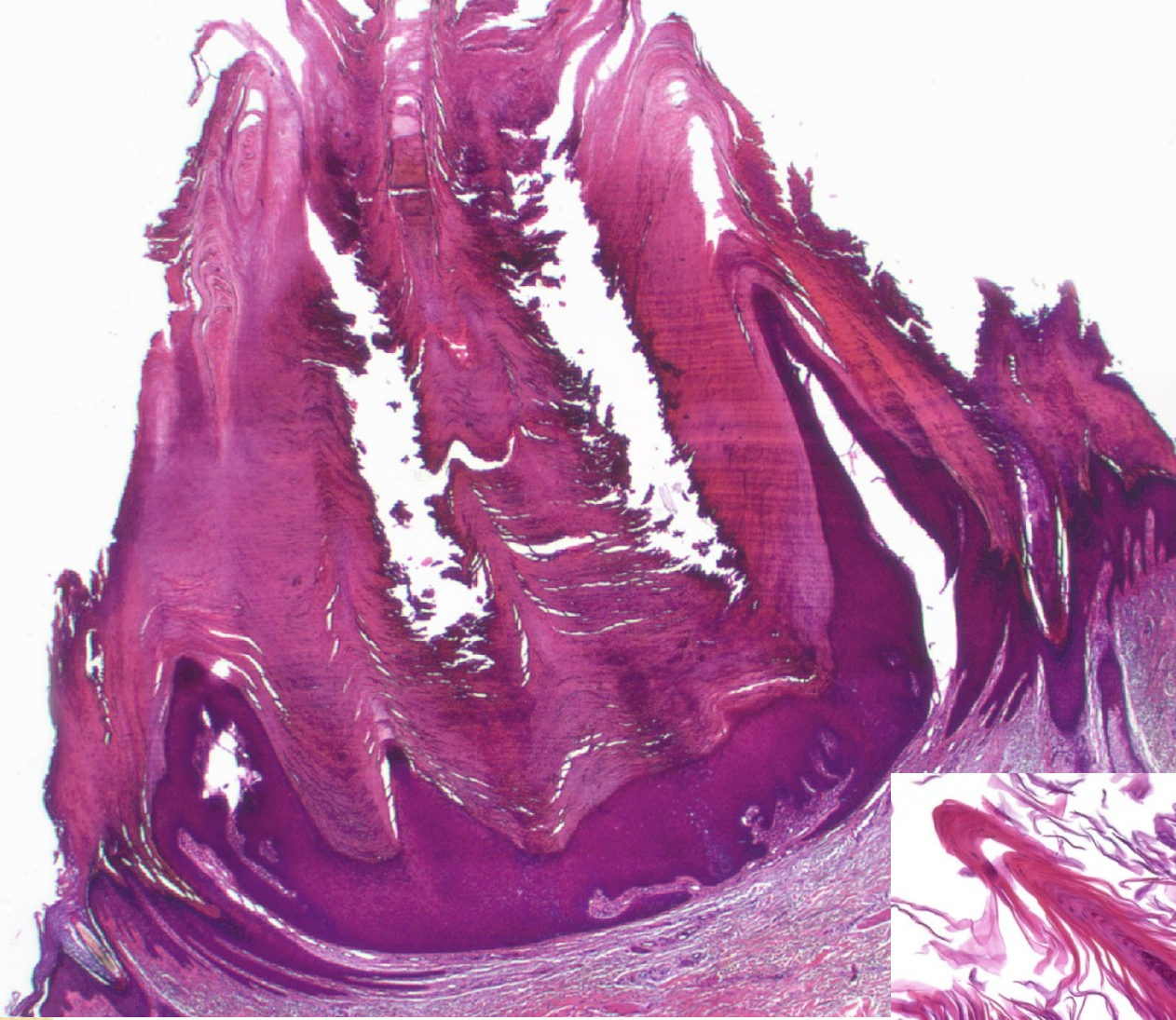
Klinika:

papule s drsným povrchem (prsty, obličej...)

Mikroskopický obraz:

- **dlaždicobuněčný papilom =>**
papilomatóza epidermis
- hyperkeratóza
- **sloupcovitá parakeratóza** nad vrcholy papil
- cytopatický efekt HPV (=KOILOCYTY)

NÁDORY EPIDERMIS

BENIGNÍ

- verruca vulgaris
- **condyloma acuminatum**
- molluscum contagiosum
- seborrhoická keratóza
- pseudoepiteliomatózní hyperplazie

MALIGNÍ

- solární keratóza
- m. Bowen
- bowenoidní papulóza
- keratoakantom
- bazaliom
- spinocelulární karcinom

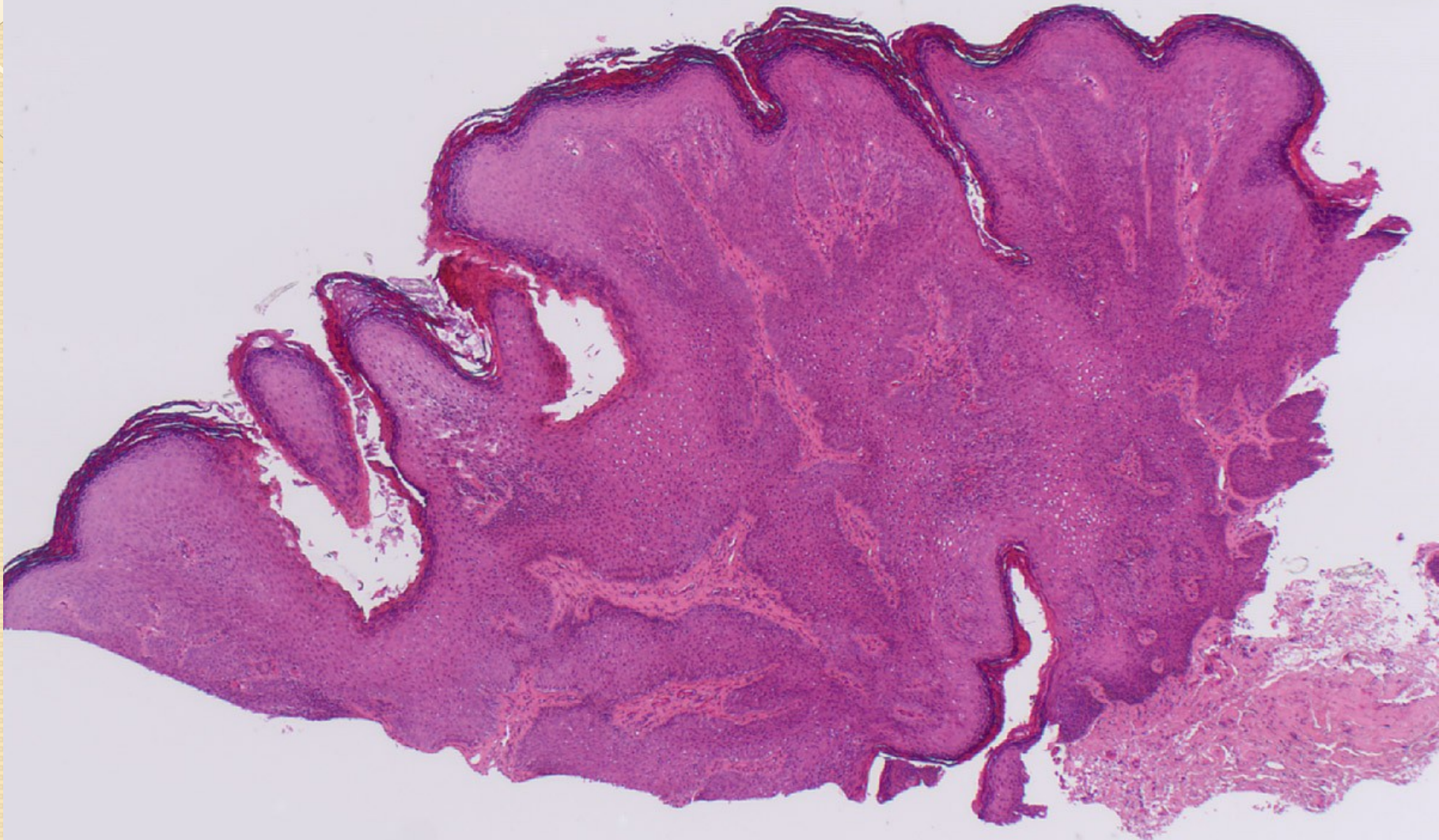
2) CONDYLOMA ACUMINATUM

Etiologie: HPV 6,11 (low risk) nebo
16,18,33 (high risk) ... někdy asociace s
CIN

Klinika: špičaté výrůstky na genitálu

Mikroskopický obraz:

- dlaždicobuněčný papilom
- **koilocytóza**
- méně hyperkeratózy než u v.vulgaris

NÁDORY EPIDERMIS

BENIGNÍ

- verruca vulgaris
- condyloma acuminatum
- **molluscum contagiosum**
- seborrhoická keratóza
- pseudoepiteliomatózní hyperplazie

MALIGNÍ

- solární keratóza
- m. Bowen
- bowenoidní papulóza
- keratoakantom
- bazaliom
- spinocelulární karcinom

3) MOLLUSCUM CONTAGIOSUM

Etiologie: poxvirus

Klinika:

děti; centrálně vkleslá papule

Mikroskopický obraz:

- epidermis rozšířená, invaginovaná
- **molusková tělíska** = eosinofilní inkluze v cytoplazmě keratinocytů

NÁDORY EPIDERMIS

BENIGNÍ

- verruca vulgaris
- condyloma acuminatum
- molluscum contagiosum
- **seborrhoická keratóza**
- pseudoepiteliomatózní hyperplazie

MALIGNÍ

- solární keratóza
- m. Bowen
- bowenoidní papulóza
- keratoakantom
- bazaliom
- spinocelulární karcinom

4) SEBORRHOICKÁ KERATÓZA

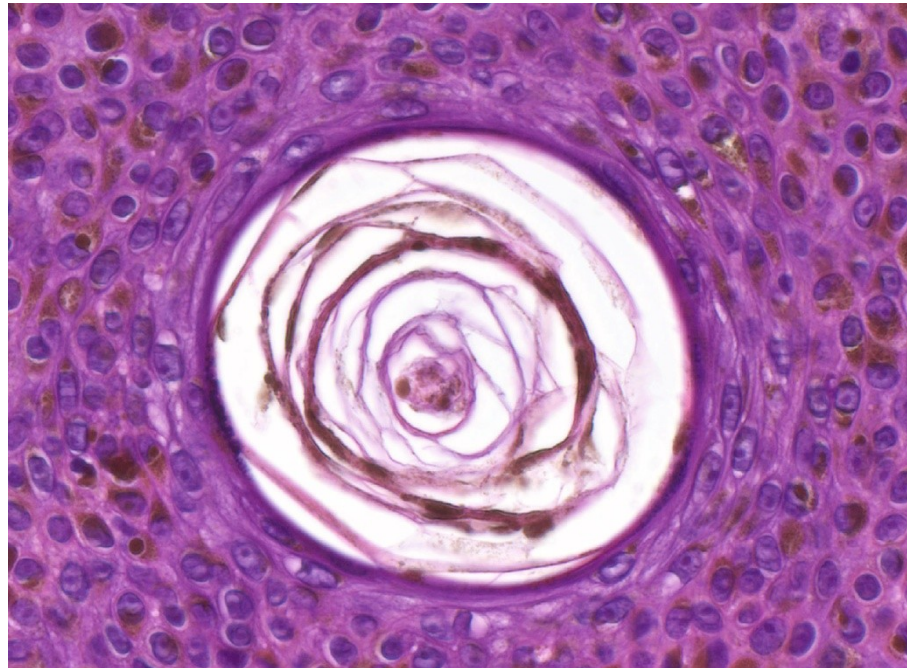
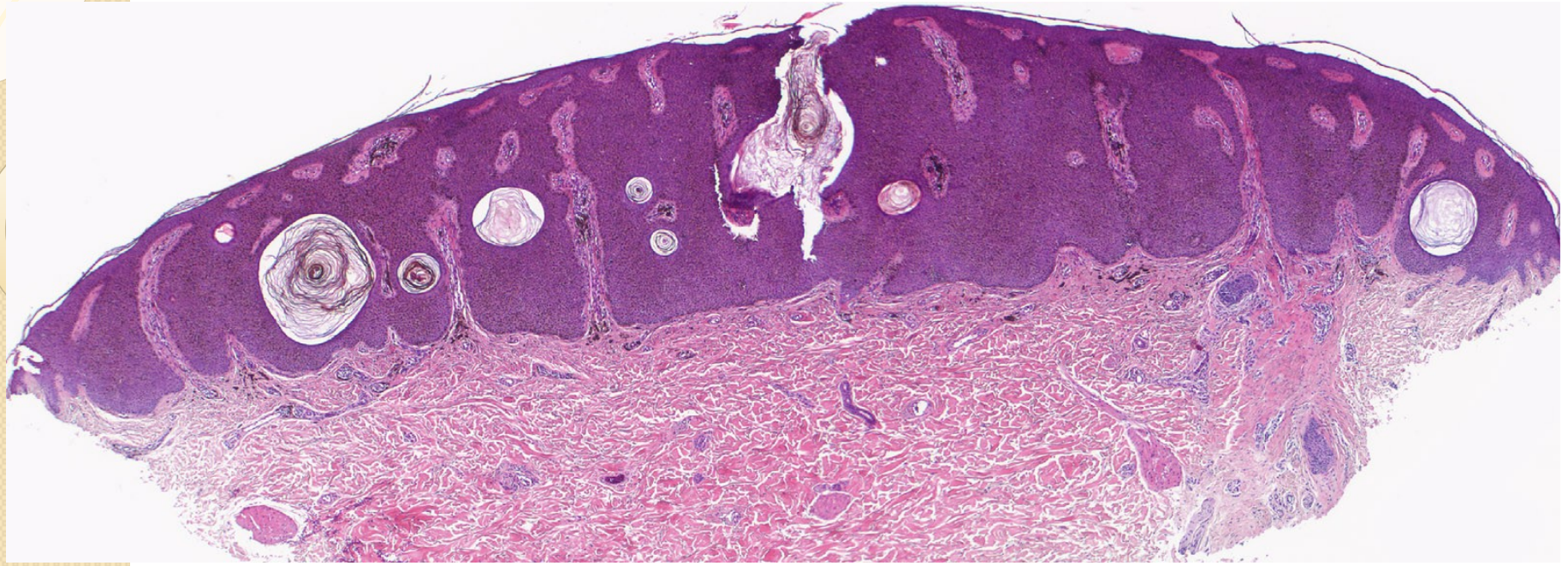
Klinika:

- starší pacienti
- hnědavé šupiny/veruky mastného vzhledu

Mikroskopický obraz:

- rozšíření epidermis (papilomatóza, akantóza)
- **bazaloidní keratinocyty**
- **rohové koule** (abruptní keratinizace)
- hyperpigmentace

NÁDORY EPIDERMIS

BENIGNÍ

- verruca vulgaris
- condyloma acuminatum
- molluscum contagiosum
- seborrhoická keratóza
- **pseudoepiteliomatózní hyperplazie**

MALIGNÍ

- solární keratóza
- m. Bowen
- bowenoidní papulóza
- keratoakantom
- bazaliom
- spinocelulární karcinom

5) PSEUDOEPITELIOMATÓZNÍ HYPERPLAZIE

Etiologie: chronická iritace (píštěle, ulcerace, stomie...)

Klinika: vyvýšené okrsky v okolí píštělí apod.

Mikroskopický obraz:

- rozšíření epidermis
- mitózy + X **atypie** -
- léze v okolí (ulcerace, granulační tkáň..)

NÁDORY EPIDERMIS

BENIGNÍ

- verruca vulgaris
- condyloma acuminatum
- molluscum contagiosum
- seborrhoická keratóza
- pseudoepiteliomatózní hyperplazie

MALIGNÍ

- solární keratóza
- m. Bowen
- bowenoidní papulóza
- keratoakantom
- bazaliom
- spinocelulární karcinom

MALIGNÍ NÁDORY

EPIDERMIS

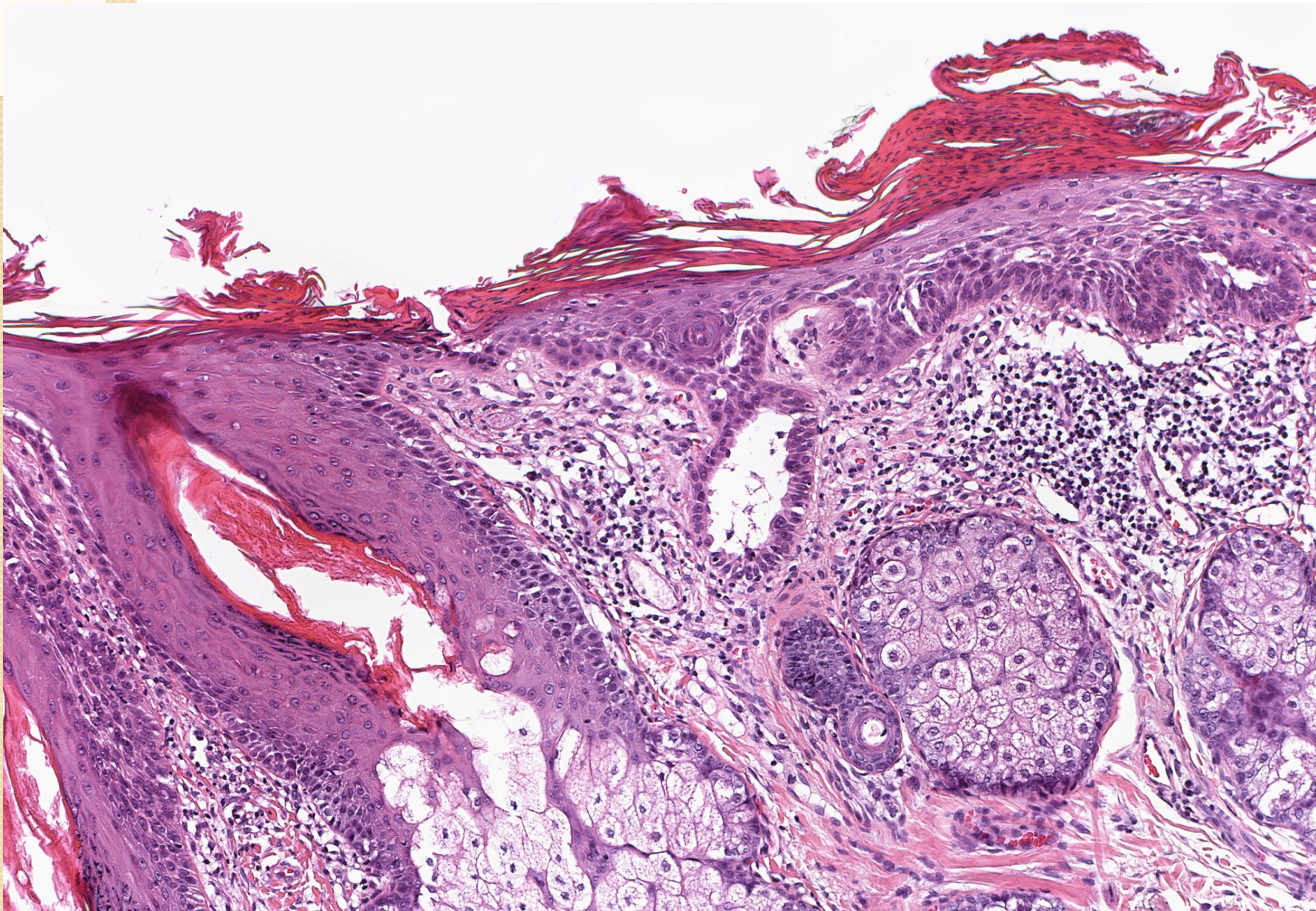
1) SOLÁRNÍ KERATÓZA

= dysplastické změny epidermis na sluncem poškozené kůži

Klinika: šupinaté erytematózní plaky

Mikroskopický obraz:

- solární elastóza
- **dysplazie bazálních keratinocytů** přecházející na folikulární infundibula
- „bowenoidní“ – dysplazie v celé šíři epidermis

NÁDORY EPIDERMIS

BENIGNÍ

- verruca vulgaris
- condyloma acuminatum
- molluscum contagiosum
- seborrhoická keratóza
- pseudoepiteliomatózní hyperplazie

MALIGNÍ

- solární keratóza
- **m. Bowen**
- bowenoidní papulóza
- keratoakantom
- bazaliom
- spinocelulární karcinom

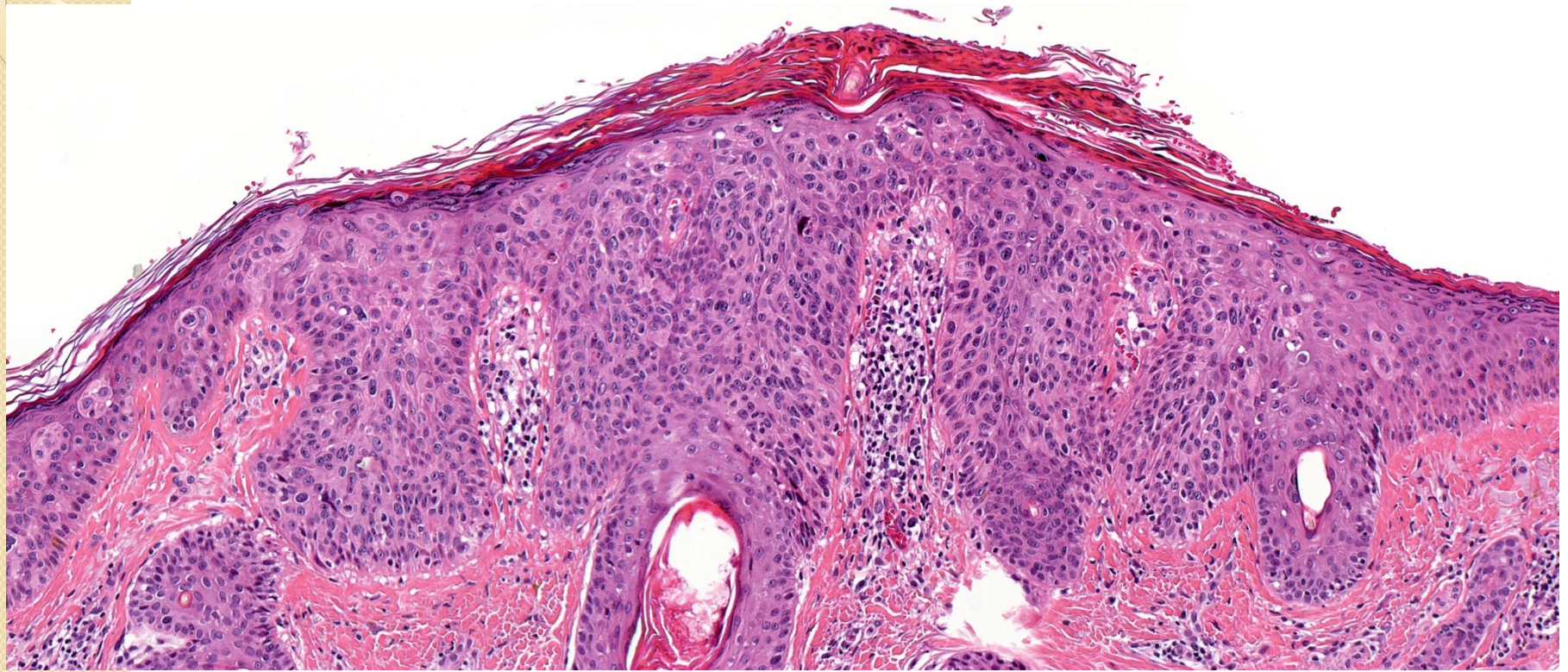
2) MORBUS BOWEN

= dysplazie celé šíře epidermis mimo insolační oblasti (=> CA in situ)

Klinika: erytematózní ložiska (např. erythroplasia Queyrat)

Mikroskopický obraz:

- rozšíření epidermis (akantóza)
- v **celé šíři** nahrazena dysplastickými keratinocyty (atypie, hyperchromazie, atypické mitózy...)

NÁDORY EPIDERMIS

BENIGNÍ

- verruca vulgaris
- condyloma acuminatum
- molluscum contagiosum
- seborrhoická keratóza
- pseudoepiteliomatózní hyperplazie

MALIGNÍ

- solární keratóza
- m. Bowen
- **bowenoidní papulóza**
- keratoakantom
- bazaliom
- spinocelulární karcinom

3) BOWENOIDNÍ PAPULÓZA

= CA in situ na genitálu, asociovaný s HPV

Klinika:

- vícečetné papule vzhledu v. vulgaris
- obvykle neprogredují, i spontánně regredují

Mikroskopický obraz:

- rozšíření epidermis
- atypické keratinocyty

NÁDORY EPIDERMIS

BENIGNÍ

- verruca vulgaris
- condyloma acuminatum
- molluscum contagiosum
- seborrhoická keratóza
- pseudoepiteliomatózní hyperplazie

MALIGNÍ

- solární keratóza
- m. Bowen
- bowenoidní papulóza
- **keratoakantom**
- bazaliom
- spinocelulární karcinom

4) KERATOAKANTOM

Klinika:

- starší pacienti
- knoflíkovitý útvar s hyperkeratózou v centru
- rychlý **růst během několika měsíců**, pak regrese

Mikroskopický obraz:

- **kráter vyplněný keratinem**
- epitel dlaždicový, atypický, mitoticky aktivní
- ve spodní části zánět, někdy i infiltrativní růst

NÁDORY EPIDERMIS

BENIGNÍ

- verruca vulgaris
- condyloma acuminatum
- molluscum contagiosum
- seborrhoická keratóza
- pseudoepiteliomatózní hyperplazie

MALIGNÍ

- solární keratóza
- m. Bowen
- bowenoidní papulóza
- keratoakantom
- **bazaliom**
- spinocelulární karcinom

5) BAZALIOM (basocelulární ca)

= nádor z bb. napodobujících str. basale

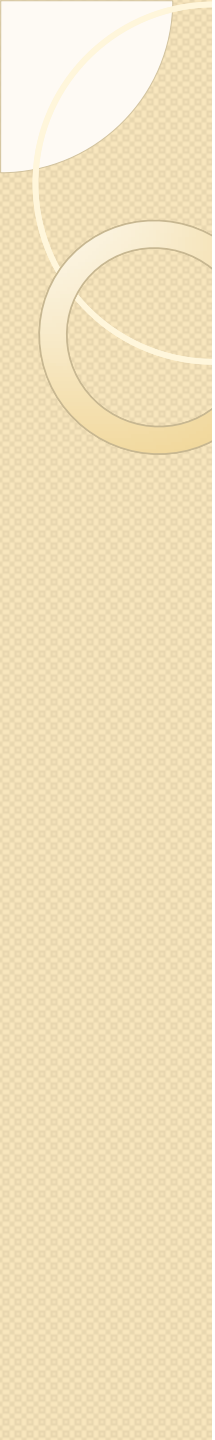
Klinika:

- insolační oblasti
- starší pacienti
- plaky, noduly, ulcerace
- nemetastazuje
- **lokální recidivy časté**
- **destruktivní růst (vč. kosti)**

BAZALIOM (basocelulární karcinom)

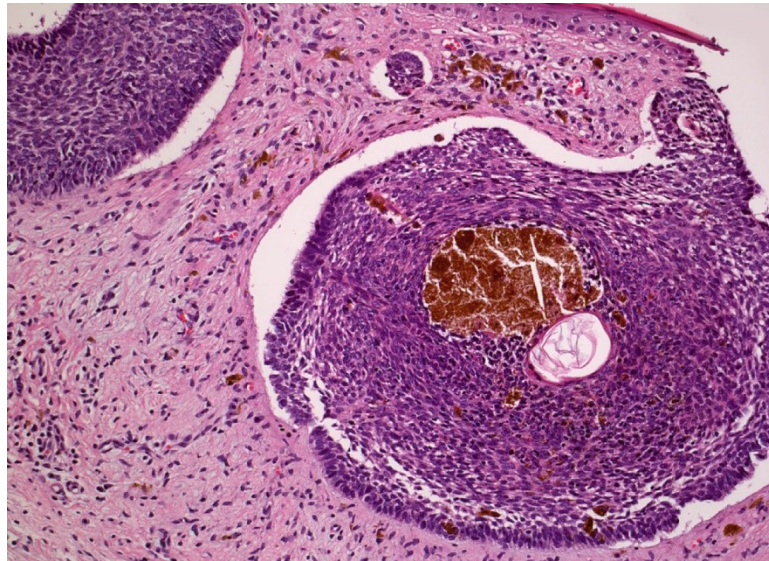
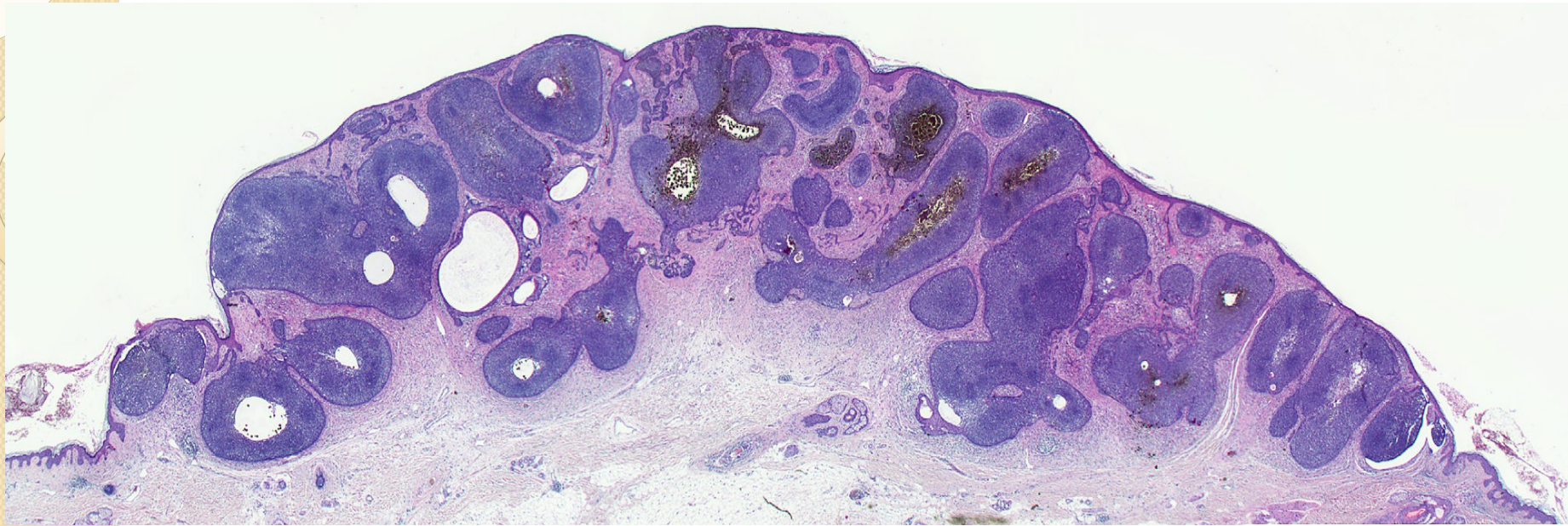
Mikroskopický obraz:

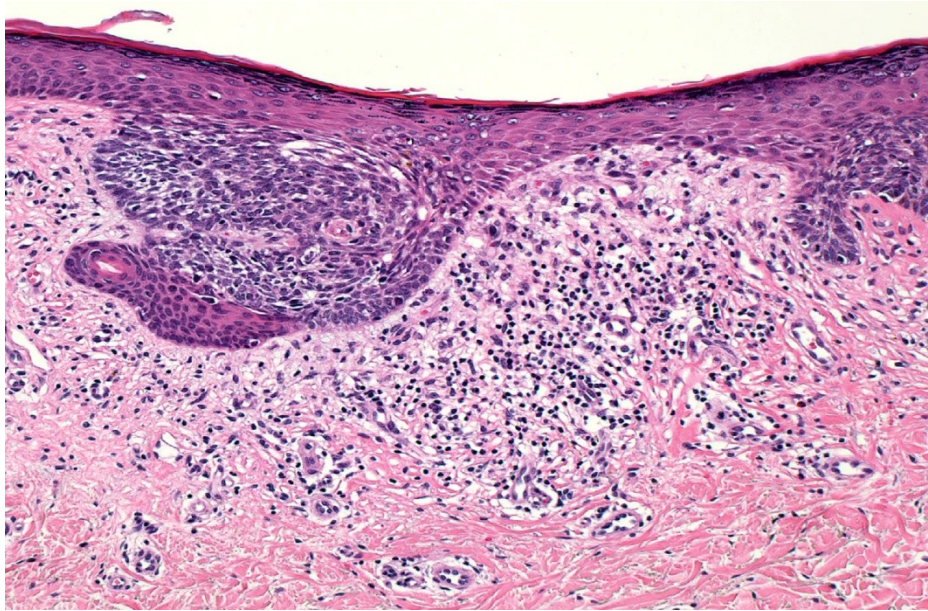
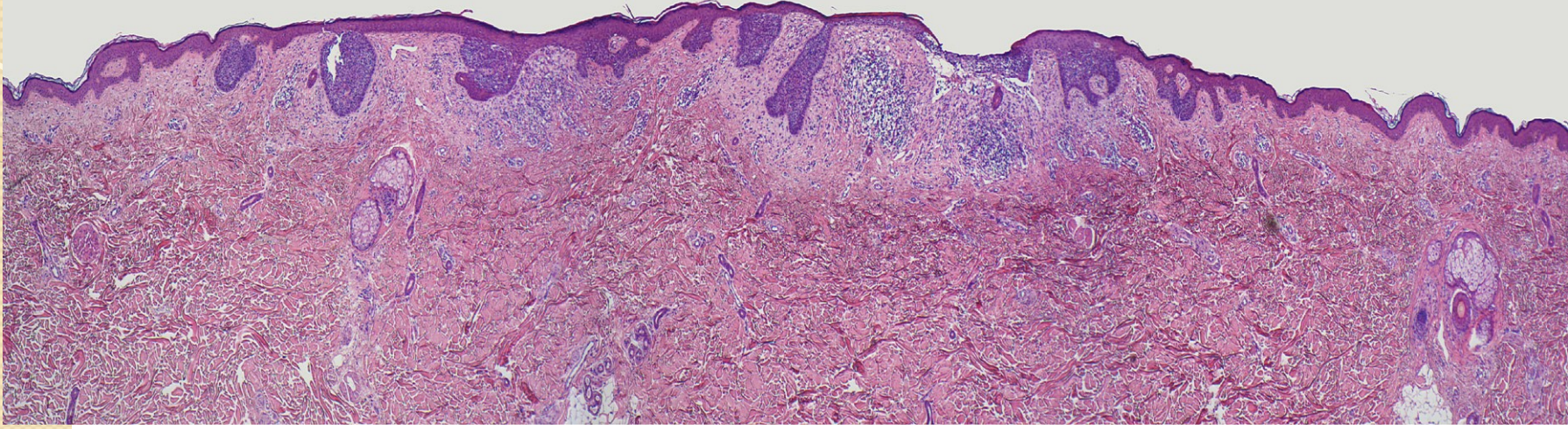
- **bazaloidní bb.**
- **palisádování** v periferii čepů
- **retrakční artefakt** (odtržení čepů od stromatu)
- **mitózy**
- různé typy, neliší se prognózou:
  - a) superficiální* - anastomozující síť
  - b) infiltrující (morphea-like)*: drobné čepy, fibróza
  - c) nodulární (solidní)* – větší hnízda

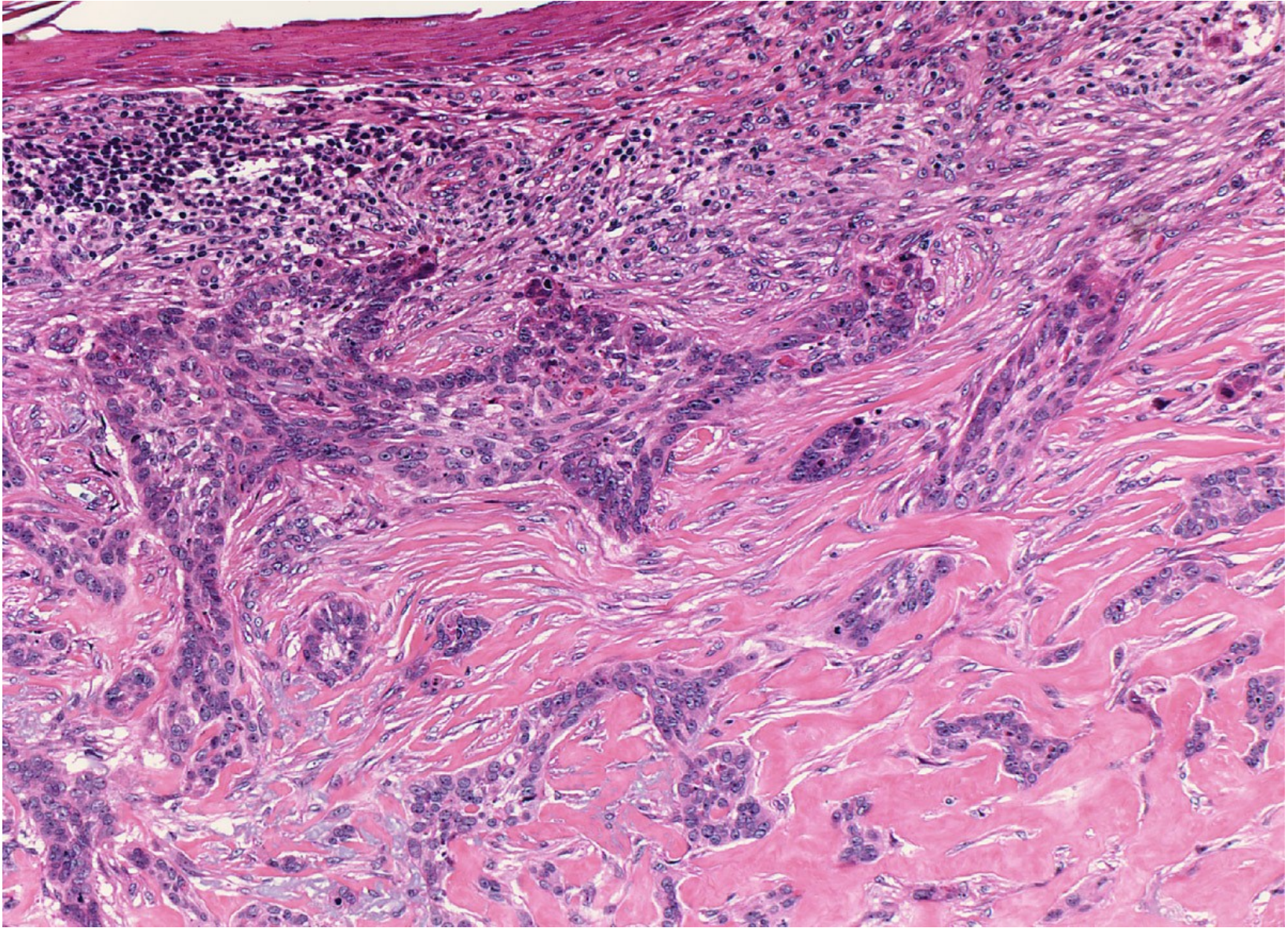

NÁDORY EPIDERMIS

BENIGNÍ

- verruca vulgaris
- condyloma acuminatum
- molluscum contagiosum
- seborrhoická keratóza
- pseudoepiteliomatózní hyperplazie

MALIGNÍ

- solární keratóza
- m. Bowen
- bowenoidní papulóza
- keratoakantom
- bazaliom
- **spinocelulární karcinom**

6) SPINALIOM (spinocelulární ca)

= nádor z bb. typu stratum spinosum

Etiologie:

- záření (UV, rtg)
- chemické látky (arsen)
- chronický zánět (osteomyelitis...)

Klinika:

- uzly, ulcerace
- lokálně destruktivní, recidivující
- metastázy výjimečné (LU)

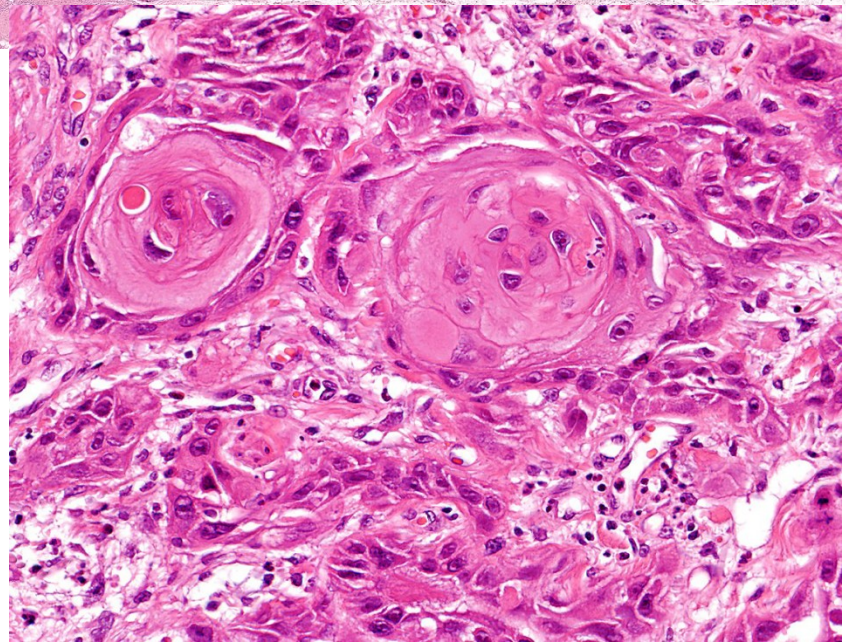
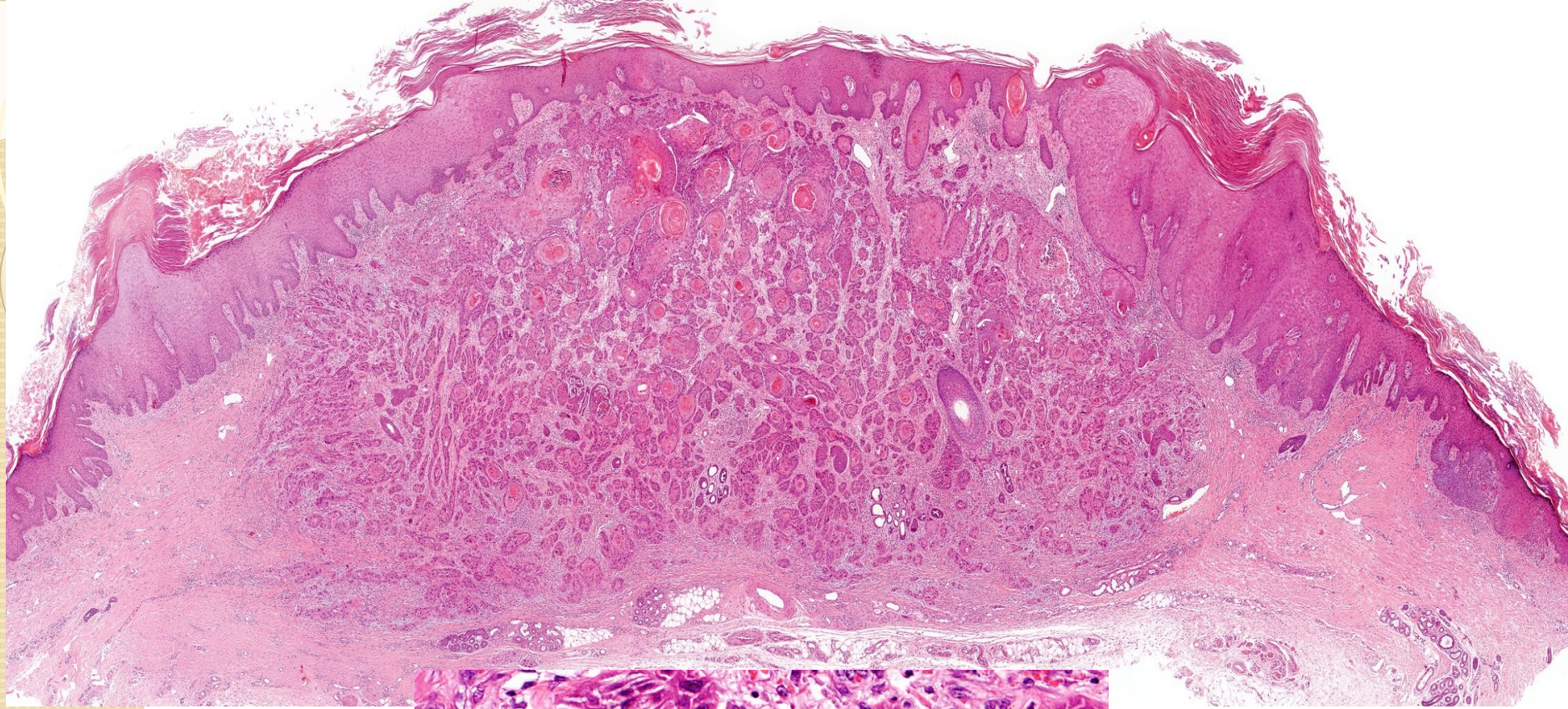
SPINALIOM (spinocelulární karcinom)

Mikroskopický obraz:

- infiltrativní růst (hnízdá, čepy)
- bb. typu stratum spinosum
- **intercelulární můstky** (tonofilamenta)
- **rohovění** (rohové perly či monocelulární)

Zvl. typ: VERUKÓZNÍ KARCINOM

- velmi dobře diferencovaný
- podobný veruce
- růst do hloubky formou invaginace

II. NÁDORY KOŽNÍCH ADNEX

= pestrá skupina nádorů odvozených od **pilosebaceózní jednotky** (trichoepiteliom, trichoblastom, trichofolikulom, pilomatrixom, sebaceózní adenom...) nebo od **potních žlázek** (hidradenom, porom, syringom...)

Většinou jsou benigní, vzácné jsou maligní protějšky (tricholemální karcinom, sebaceózní karcinom...)

Mnohočetný výskyt u dědičných

syndromů

III. MEZENCHYMOVÉ NÁDORY

1. DERMATOFIBROM (fibrózní histiocyтом)
2. DFSP (dermatofibrosarcoma protuberans)
3. HEMANGIOMY (kapilární h., pyogenní granulom, bacilární angiomatóza, n. flammeus)
4. ANGIOSARKOMY (Kaposiho sarkom, angiosarkom)

III. MEZENCHYMOVÉ NÁDORY

1. **DERMATOFIBROM** (fibrózní histiocytom)
2. DFSP (dermatofibrosarcoma protuberans)
3. HEMANGIOMY (kapilární h., pyogenní granulom, bacilární angiomatóza, n. flammeus)
4. ANGIOSARKOMY (Kaposiho sarkom, angiosarkom)

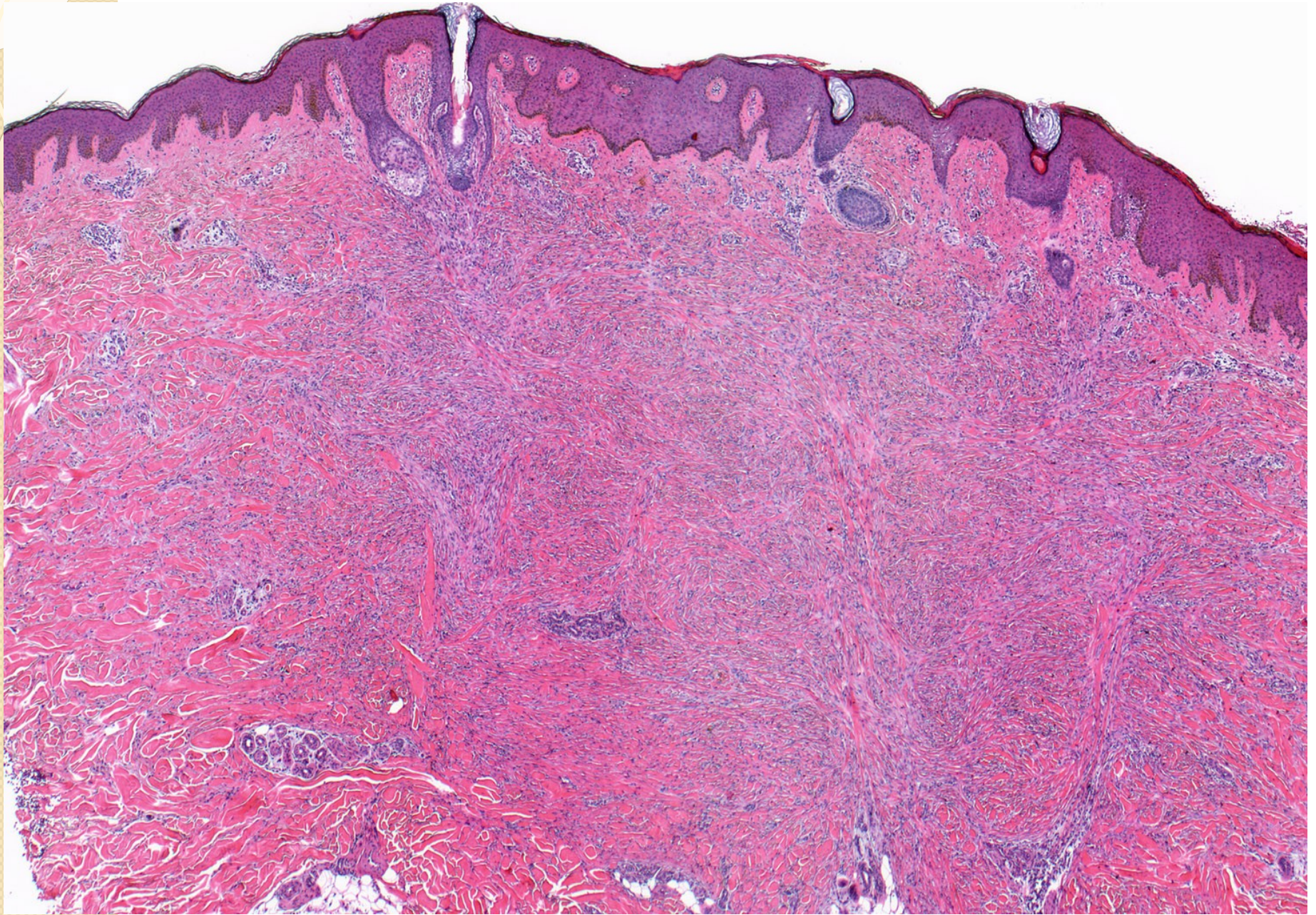
1) DERMATOFIBROM

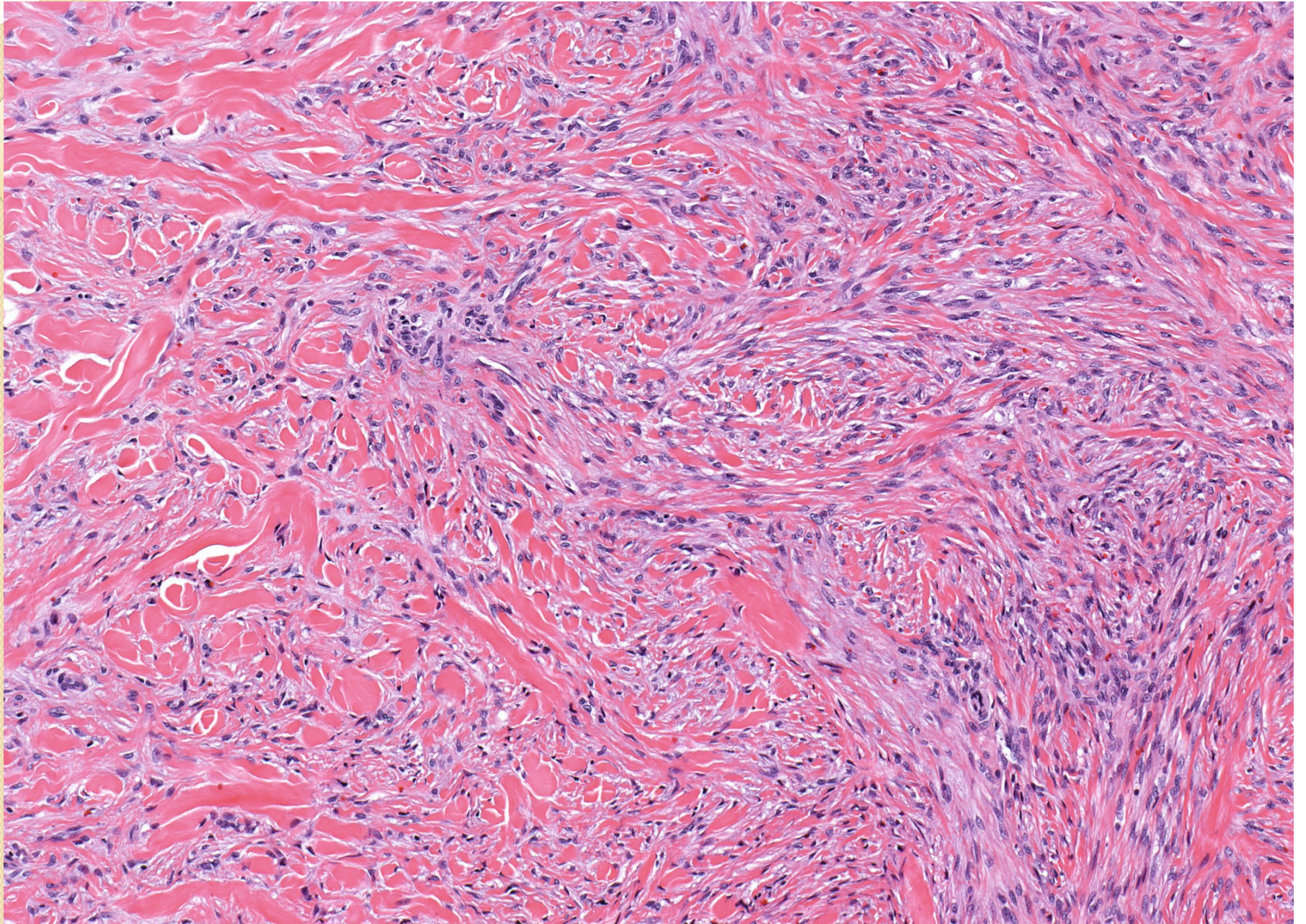
Klinika:

- uzlík (čočice)

Mikroskopický obraz:

- **rohožovité uspořádání (storiformní)**
- protáhlé bb. (fibroblasty, histiocyty)
- epidermální indukce (akantóza, hyperpigmentace bazální vrstvy)

MEZENCHYMOVÉ NÁDORY

1. DERMATOFIBROM (fibrózní histiocyтом)
2. DFSP (dermatofibrosarcoma protuberans)
3. HEMANGIOMY (kapilární h., pyogenní granulom, bacilární angiomatóza, n. flammeus)
4. ANGIOSARKOMY (Kaposiho sarkom, angiosarkom)

2) DFSP (dermatofibrosarcoma protuberans)

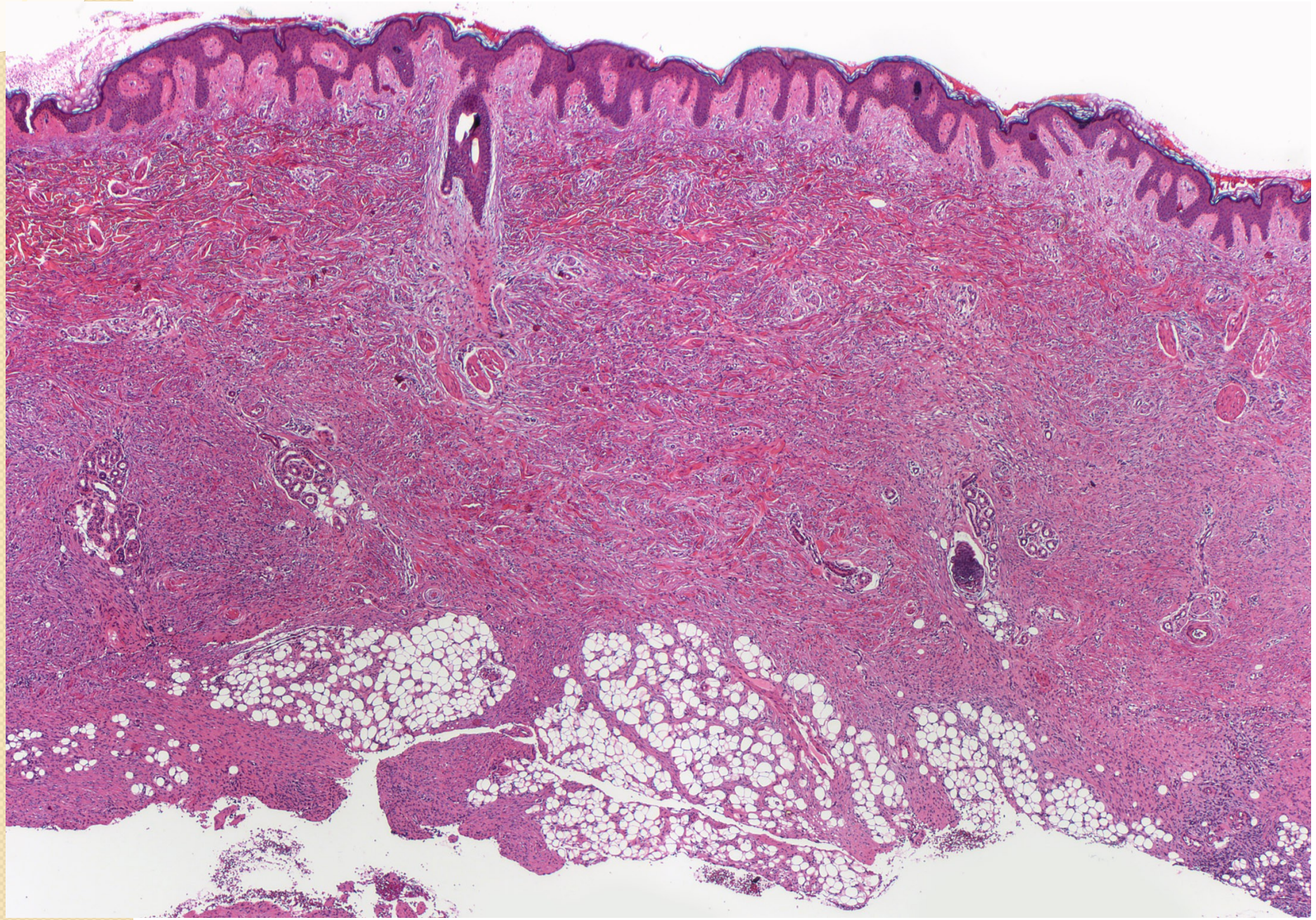
Klinika:

- low grade sarkom => časté recidivy, metastazuje vzácně

Mikroskopický obraz:

- storiformní (podobný DF)
- vřetenité bb. vcelku pravidelné
- mitózy, vč. atypických
- **velký rozsah – až do podkoží**

MEZENCHYMOVÉ NÁDORY

1. DERMATOFIBROM (fibrózní histiocyтом)
2. DFSP (dermatofibrosarcoma protuberans)
3. HEMANGIOMY (kapilární h., pyogenní granulom, bacilární angiomatóza, n. flammeus)
4. ANGIOSARKOMY (Kaposiho sarkom, angiosarkom)

3) HEMANGIOMY

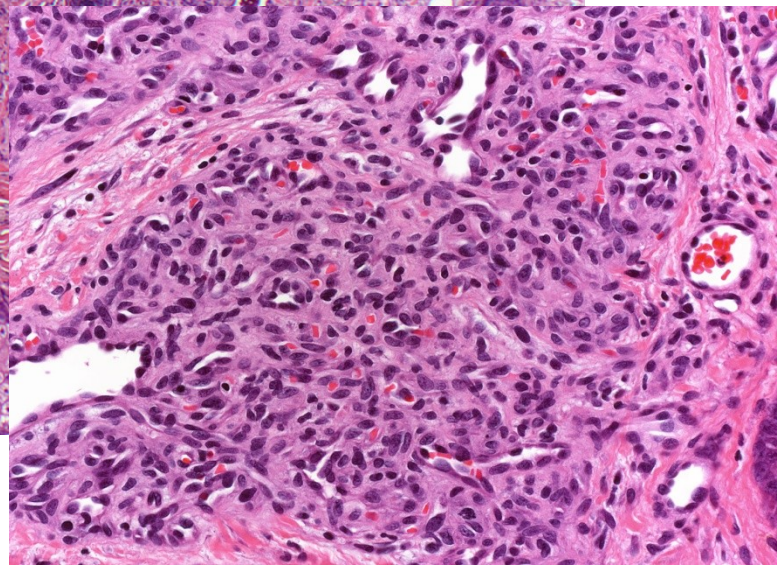
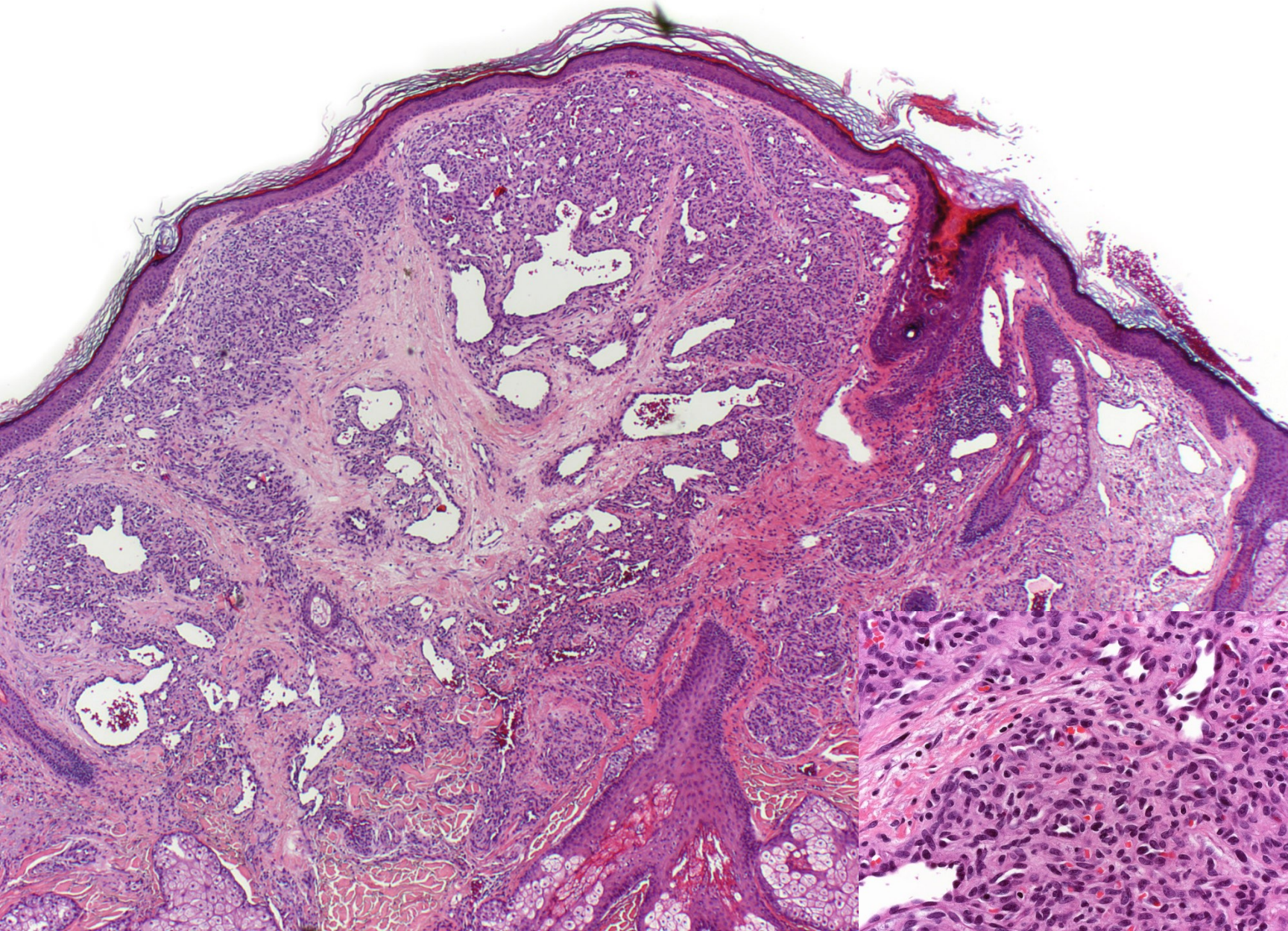
a) KAPILÁRNÍ HEMANGIOM

- drobné **tenkostěnné kapiláry**
- neluminizované endotelie

b) PYOGENNÍ GRANULOM

- **lobulárně** uspořádaný kapilární hemangiom
- zánět, ulcerace povrchu
- často reaktivní (trauma, gravidita...)

HEMANGIOMY

c) BACILÁRNÍ ANGIOMATÓZA

- bakteriální původ (*Bartonella henselae*)

Klinika:

- imunokompromitovaní pacienti (HIV+)
- angiomatózní papule

Mikroskopický obraz:

- hemangiom + **shluky bakterií + zánět**
- stříbření dle Warthin-Starryho (WS)

HEMANGIOMY

d) NEVUS FLAMMEUS („oheň“)

- vrozená forma na velké ploše

e) ANGIOMATÓZA

- ❖ arteriovenózní (přívodné aa. + kapiláry + odvodné vv.)
- ❖ venózní (tenkostěnné prostory ve vazivu, tuku i hlouběji)

Komplikace:

- deformity
- přetížení srdce (levoppravý zkrat)

III. MEZENCHYMOVÉ NÁDORY

1. DERMATOFIBROM (fibrózní histiocyтом)
2. DFSP (dermatofibrosarcoma protuberans)
3. HEMANGIOMY (kapilární h., pyogenní granulom, bacilární angiomatóza, n. flammeus)
4. **ANGIOSARKOMY (Kaposiho sarkom, angiosarkom)**

4) MALIGNÍ NÁDORY CÉV

a) KAPOSIHO SARKOM

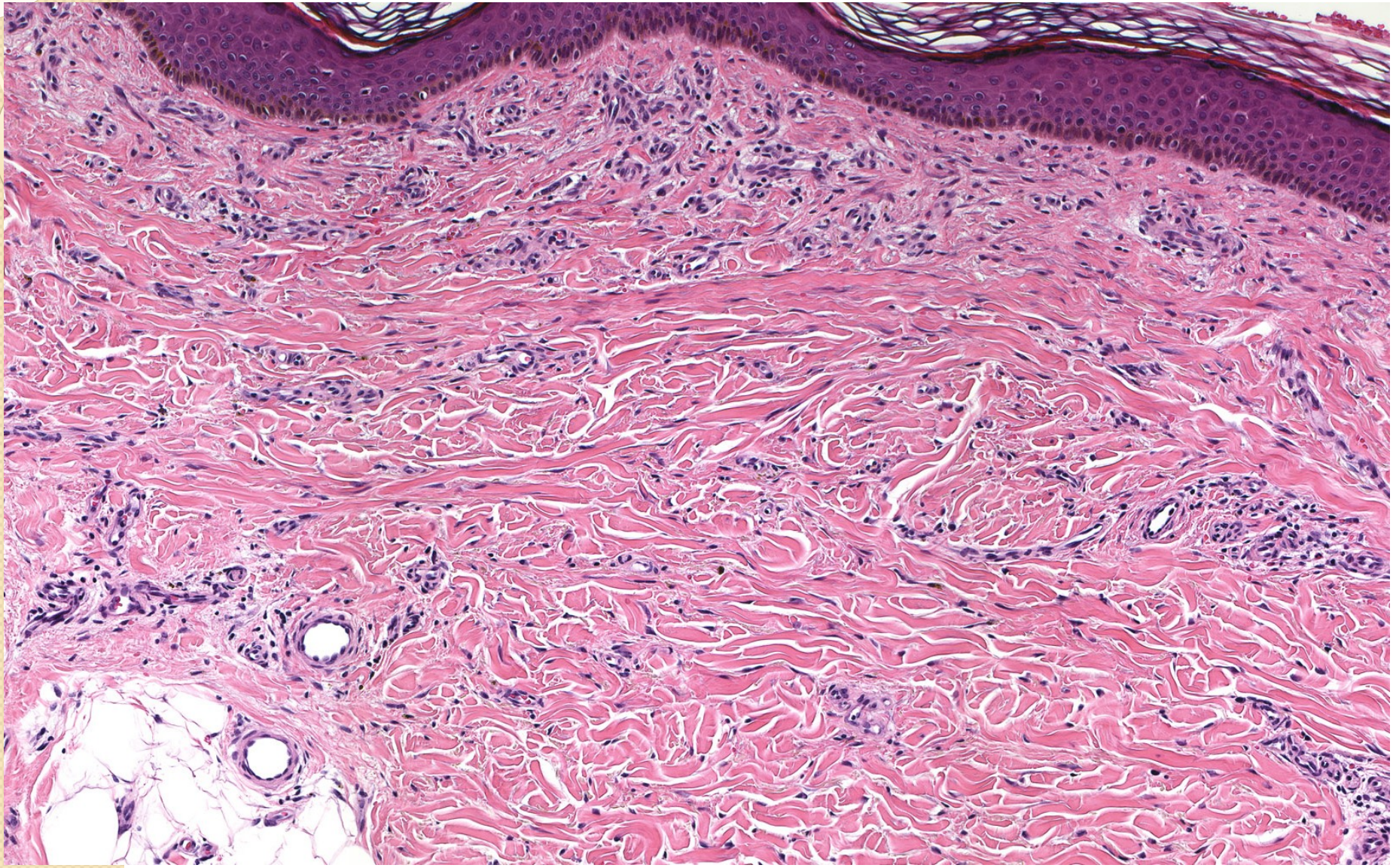
Klinika:

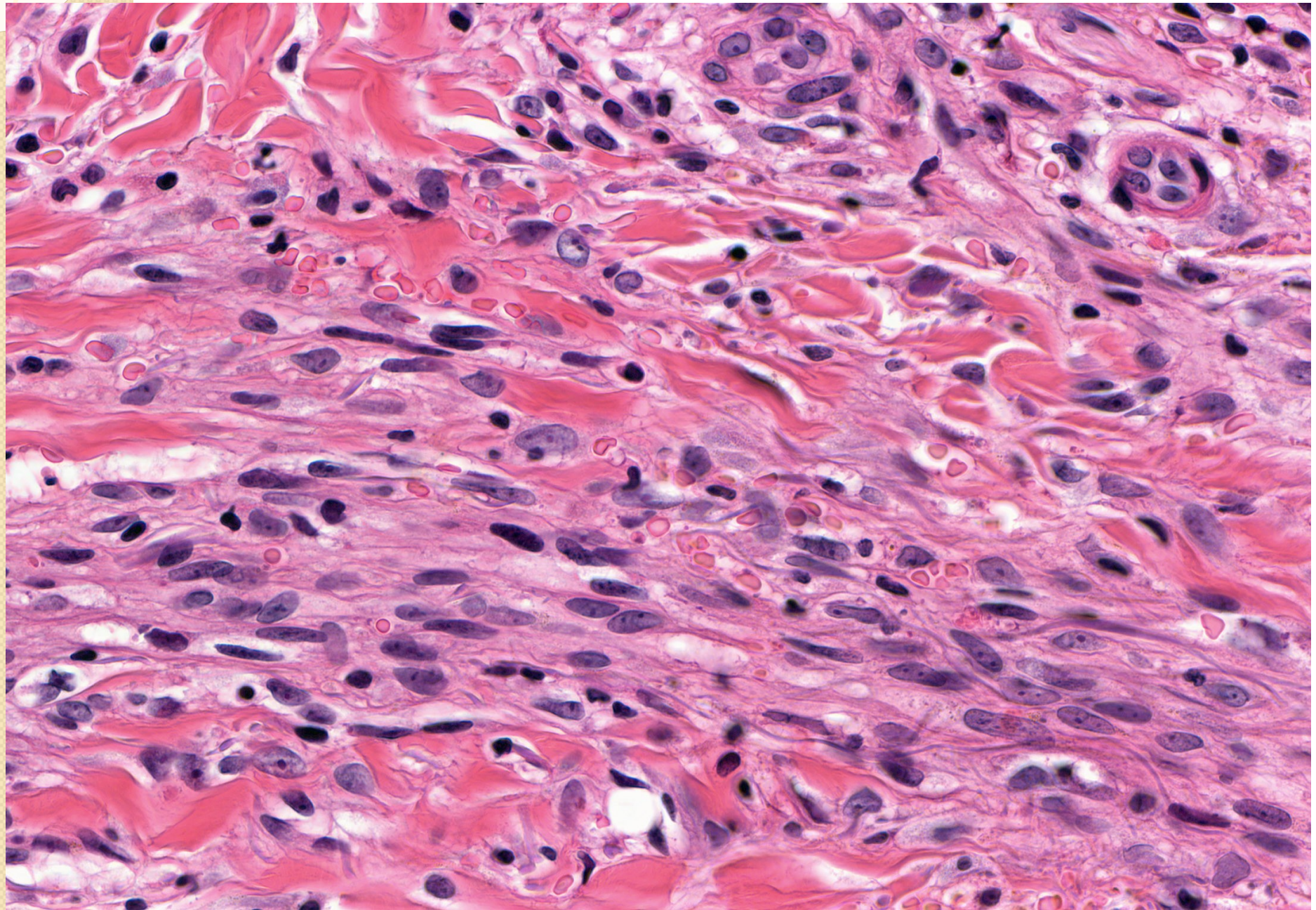
- imunokompromitovaní pacienti (**HHV-8**)
- sporadicky u starých mužů bez imunosuprese
- **skrvny** („modřina“) → **plaky** → **uzly**

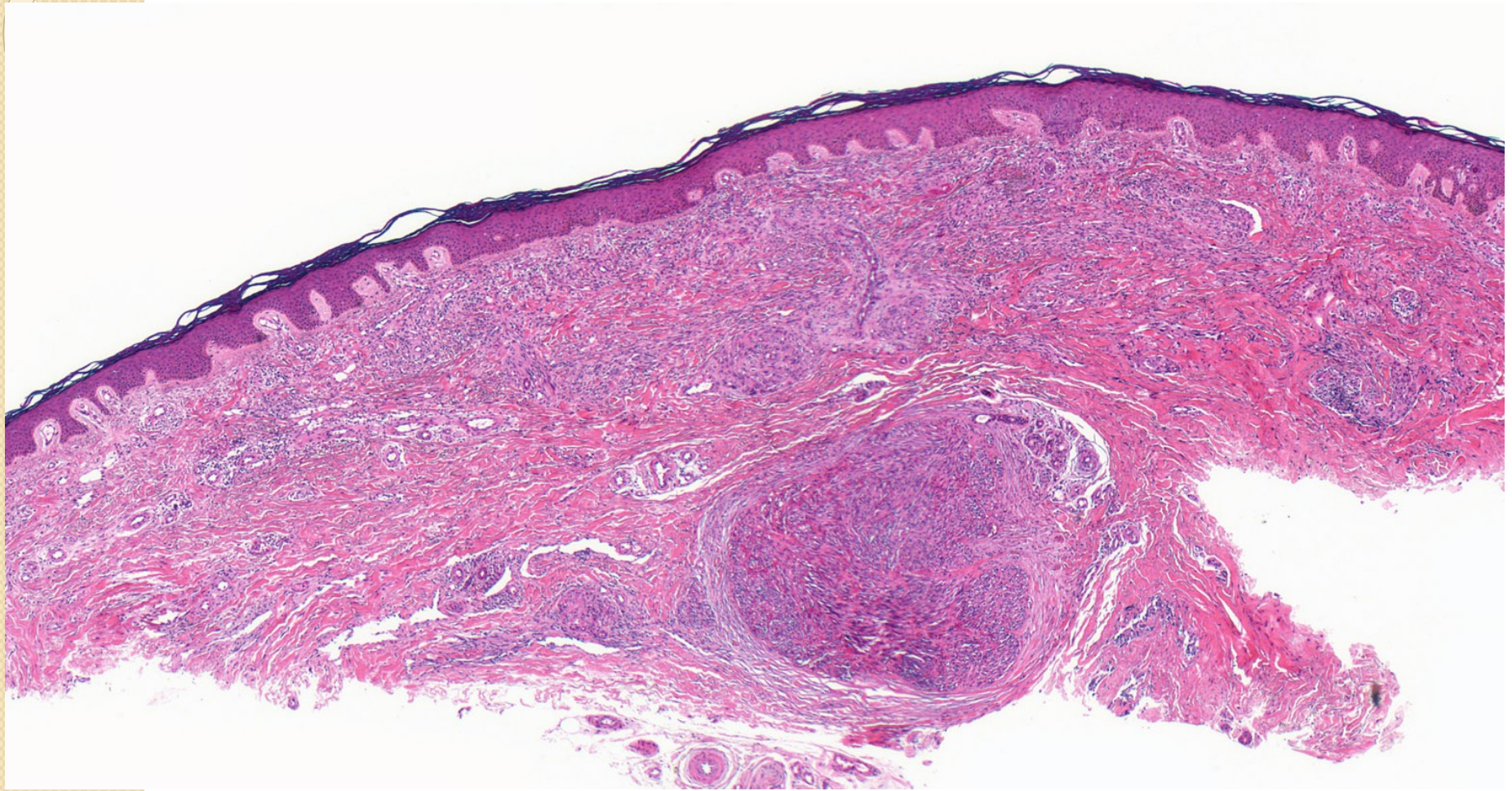
Mikroskopický obraz:

- proliferace cév (tenkostěnné, nepravidelné)
- „promontory sign“ – proliferace kolem

MALIGNÍ NÁDORY CÉV

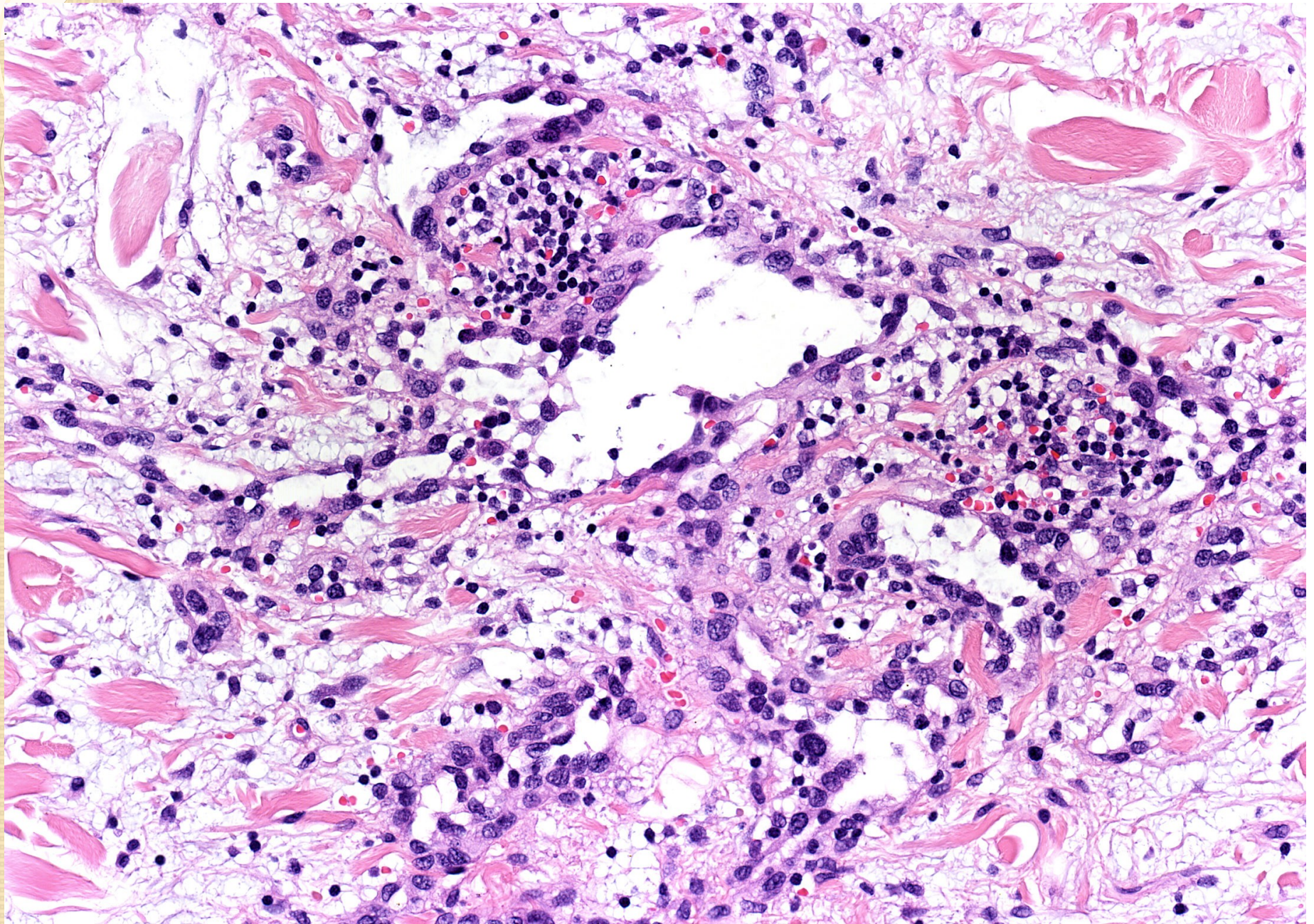
b) ANGIOSARKOM

Klinika:

- pacienti s chronickou lymfostázou (lymfedém)
- ozáření
- obraz hematomu, později tumor, ulcerace

Mikroskopický obraz:

- **atypické endotelie**
- **infiltrativní** růst (tvorba lumin nebo solidní)

IV. NÁDORY BB. IMUNITNÍHO SYSTÉMU

- 1) KOŽNÍ LYMFOMY (lymfocyty)
- 2) HISTIOCYTOSIS X (Langerhansovy bb.)
- 3) URTICARIA PIGMENTOSA (mastocyty)

KOŽNÍ LYMFOMY

A) MYCOSIS FUNGOIDES

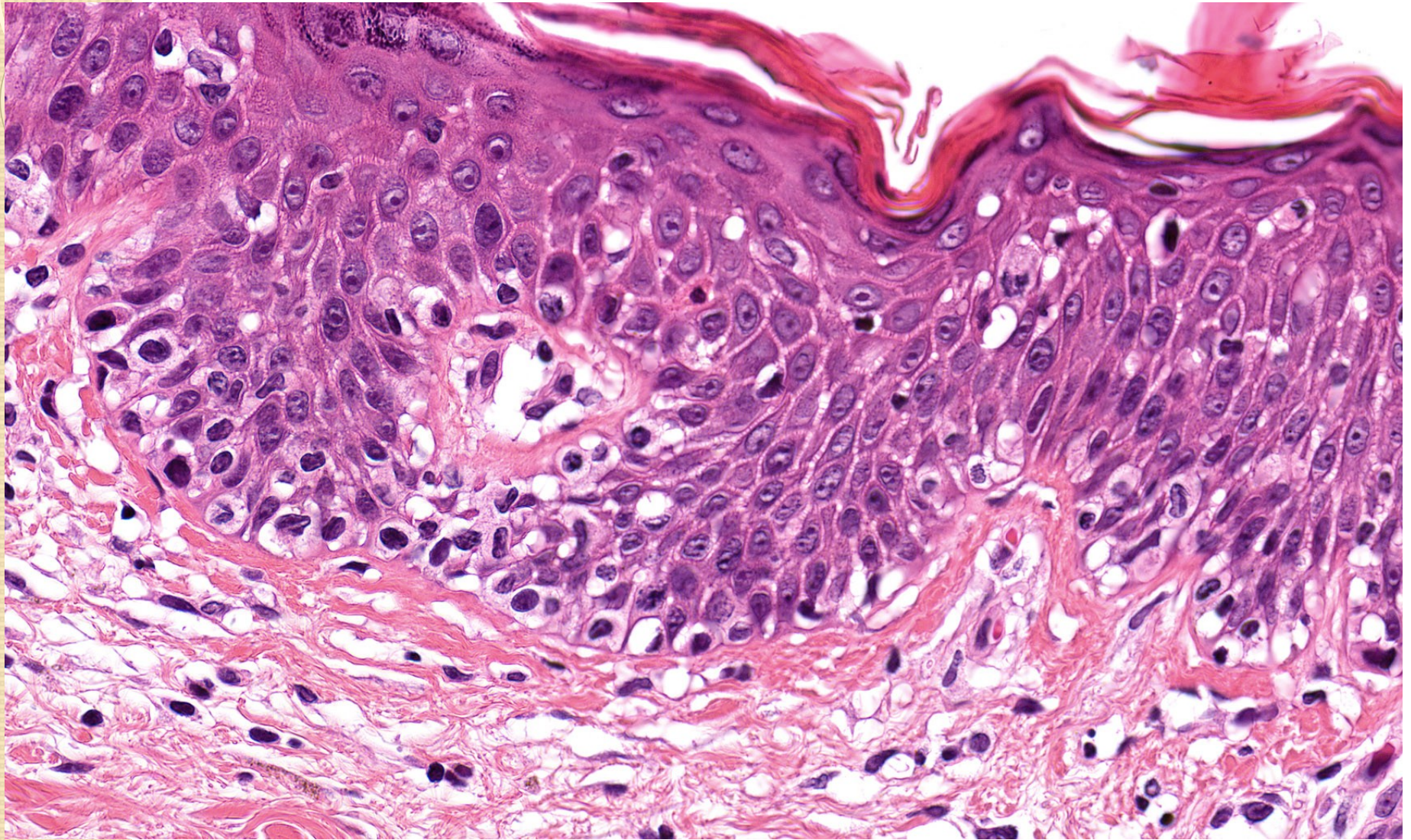
Klinika: patch stač plaque st
tumor stage

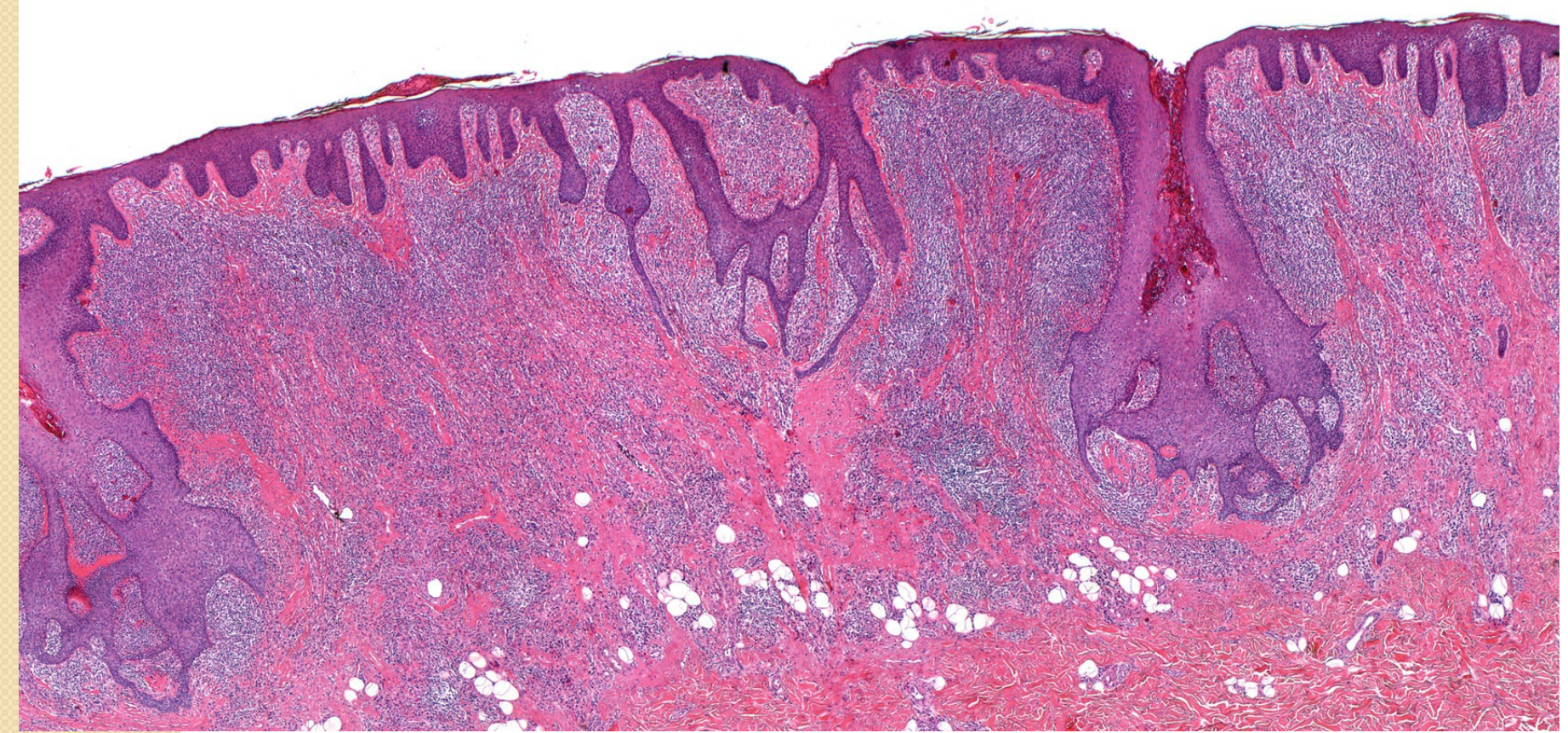
Mikroskopický obraz:

- časná MF: **nespecifická**, nelze rozpoznat od ekzému apod.
- pokročilá MF: **epidermotropismus**
atypické lymfocyty (T)
Pautrierovy mikroabscesy

KOŽNÍ LYMFOMY

B) SÉZARYHO SYNDROM

= leukemická varianta MF, špatná prognóza

C) CD30+ LYMFOMY

- lymfomatoidní papulóza
- ALCL

(D) PSEUDOLYMFOM (B,T)

- reaktivní (poštípání hmyzem, borrelióza...)

obvykle regreduje

V. MELANOCYTÁRNÍ NÁDORY

A) HYPERPIGMENTACE EPIDERMIS

1. pihy (ephelides)
2. skvrny cafe au lait
3. melasma, chloasma
4. hyperpigmentace při m. Addison

B) MELANOCYTÁRNÍ NÉVY

1. lentigo simplex, lentigo solaris
2. běžné získané névy: junkční, smíšený, intradermální
3. zvláštní typy névů (halo n., kongenitální n., dysplastický n., Spitzové n.)

MELANOCYTÁRNÍ NÁDORY

C) DERMÁLNÍ MELANOCYTÓZY

1. modrý névus (běžný nebo celulární)

D) MALIGNÍ MELANOM

1. lentigo maligna / lentigo maligna melanoma (LM/LMM)
2. melanoma in situ / superficiálně se šířící melanom (SSM)
3. nodulární melanom (NM)
4. akrolentiginózní melanom

A) HYPERPIGMENTACE EPIDERMIS

- melanocyty nejsou zmnožené, pouze produkují **více melaninu** než okolí (hormonální stimulace apod.)
  - hyperpigmentace bazální vrstvy
-

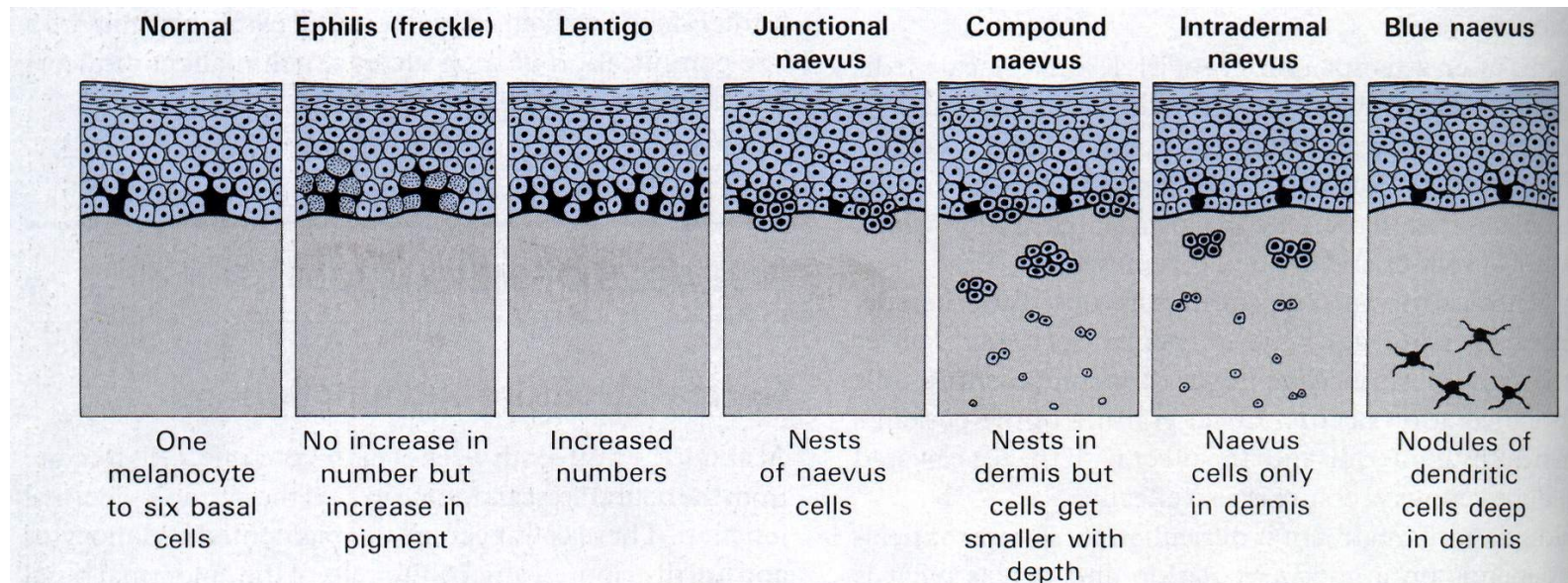
B) MELANOCYTÁRNÍ NÉVY

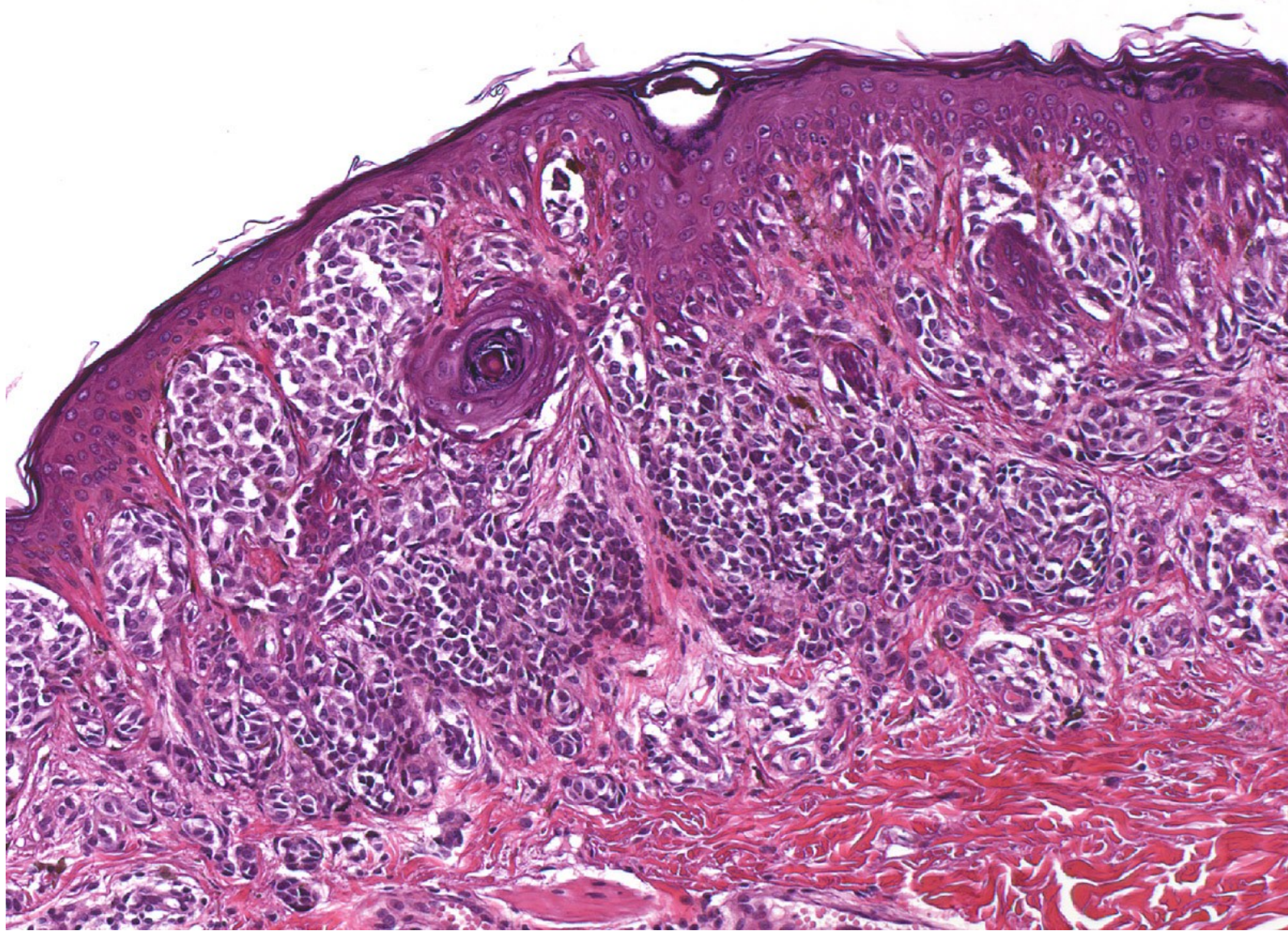
Podkladem je zmnožení benigních melanocytů:

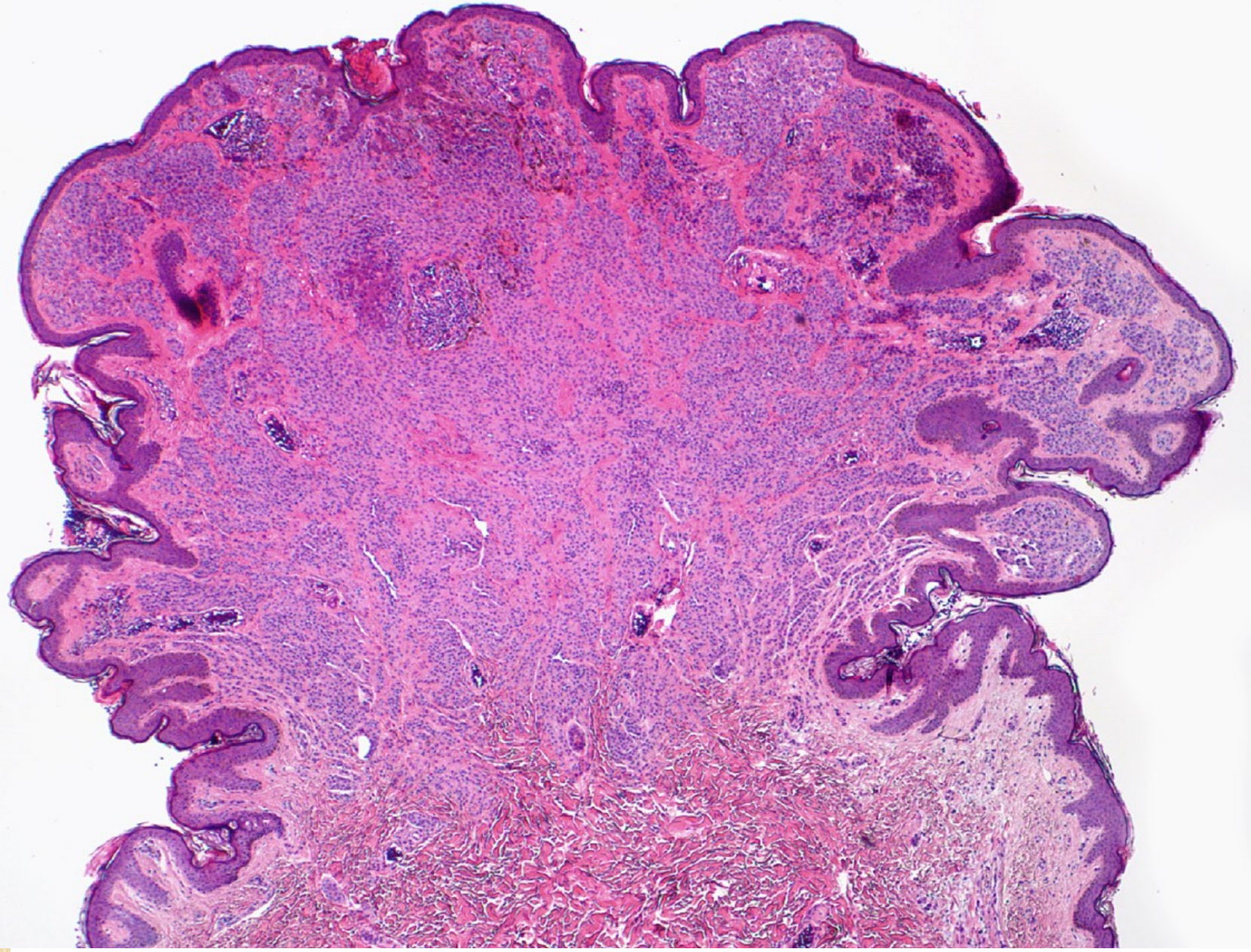
- a) **lentiginózní** hyperplazie (lentigo simplex, solaris)
- b) tvorba **hnízd** – podle polohy hnízd:
  - *junkční névus*
  - *smíšený névus*
  - *intradermální névus*

... morfologické kontinuum

Melanocytární névy – morfologické kontinuum

MELANOCYTÁRNÍ NÉVY

Zvláštní typy névů:

- *halo névus* – imunitní reakce proti névu
- *kongenitální névus*
- *dysplastický névus* - aberantní rysy
- *Spitzové névus* (epiteloidní a vřetenobb. névus)
  - děti, mladiství (dříve „juvenilní melanom“)
  - benigní chování
  - **histologicky znepokojivé znaky** (mitózy, atypie bb.)

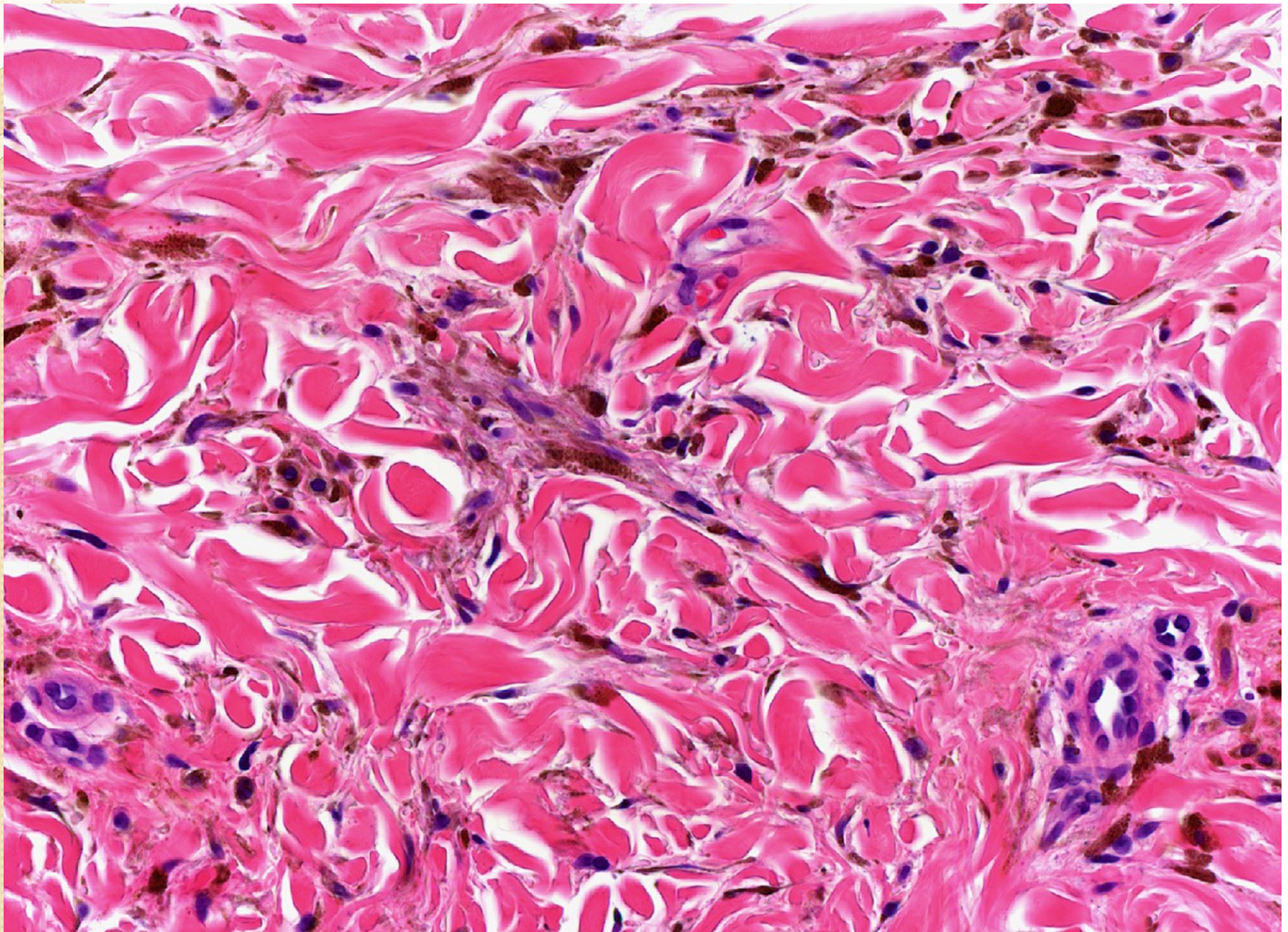
C) DERMÁLNÍ MELANOCYTÓZY

Tvořeny **dendritickými melanocyty** v dermis.

MODRÝ NÉVUS

- modrá skvrna, vel. obvykle do 5 mm
- intradermálně nakupené melanocyty

D) MALIGNÍ MELANOM

- maligní nádor vycházející z melanocytů
- neuroektodermální původ, afinita k CNS

Etiologie:

1. dispozice (fototyp)
2. rodinná dispozice
3. osobní dispozice (syndrom dysplastických névů, kongenitální névus, xeroderma pigmentosum...)
4. expozice UV záření

MALIGNÍ MELANOM

Klinika:

- nejčastěji **osluněné oblasti** kůže
- i sliznice (jícen, anorektum), oko, měkké tkáně (*světlobuněčný sarkom měkkých tkání*)

Biologické chování:

- jeden z **nejmalignějších lidských nádorů**
- metastázy: kůže, CNS, vnitřní orgány (vč. myokardu...)

MALIGNÍ MELANOM

Makroskopický obraz:
změny

časnější

- **nepravidelné okraje**
- hyperpigmentace, **nepravidelná pigmentace** („ostrovy“)
- svědění, bolestivost
- krvácení, ulcerace

pozdní změny

MALIGNÍ MELANOM

Mikroskopický obraz (obecné znaky):

- atypické melanocyty (velká NC, nápadné NCC)
- mitotická aktivita
- **asymetrie**
- **scatter**
- **neostré ohraničení**
- ulcerace

MALIGNÍ MELANOM

Vývoj MM:

1. **intraepidermální růst** (LM, melanoma in situ)
2. **radiální (horizontální) růstová fáze** s invazí do papilární dermis (LMM, SSM)
3. **vertikální růstová fáze** s invazí do retikulární dermis (pokročilý SSM, NM)

X

někdy od začátku vertikální růst (NM)

LENTIGO MALIGNA (LM)

LENTIGO MALIGNA MELANOM (LMM)

Klinika:

- **sluncem poškozená kůže** (nejč. obličej)
- starší pacienti
- nepravidelná hnědá skvrna

Mikroskopický obraz:

- **lentiginózní hyperplazie** atypických melanocytů v junkci
- šíření na adnexa
- atrofie epidermis, solární elastóza dermis

MELANOMA IN SITU/SUPERFICIÁLNĚ SE ŠÍŘÍCÍ MELANOM (SSM)

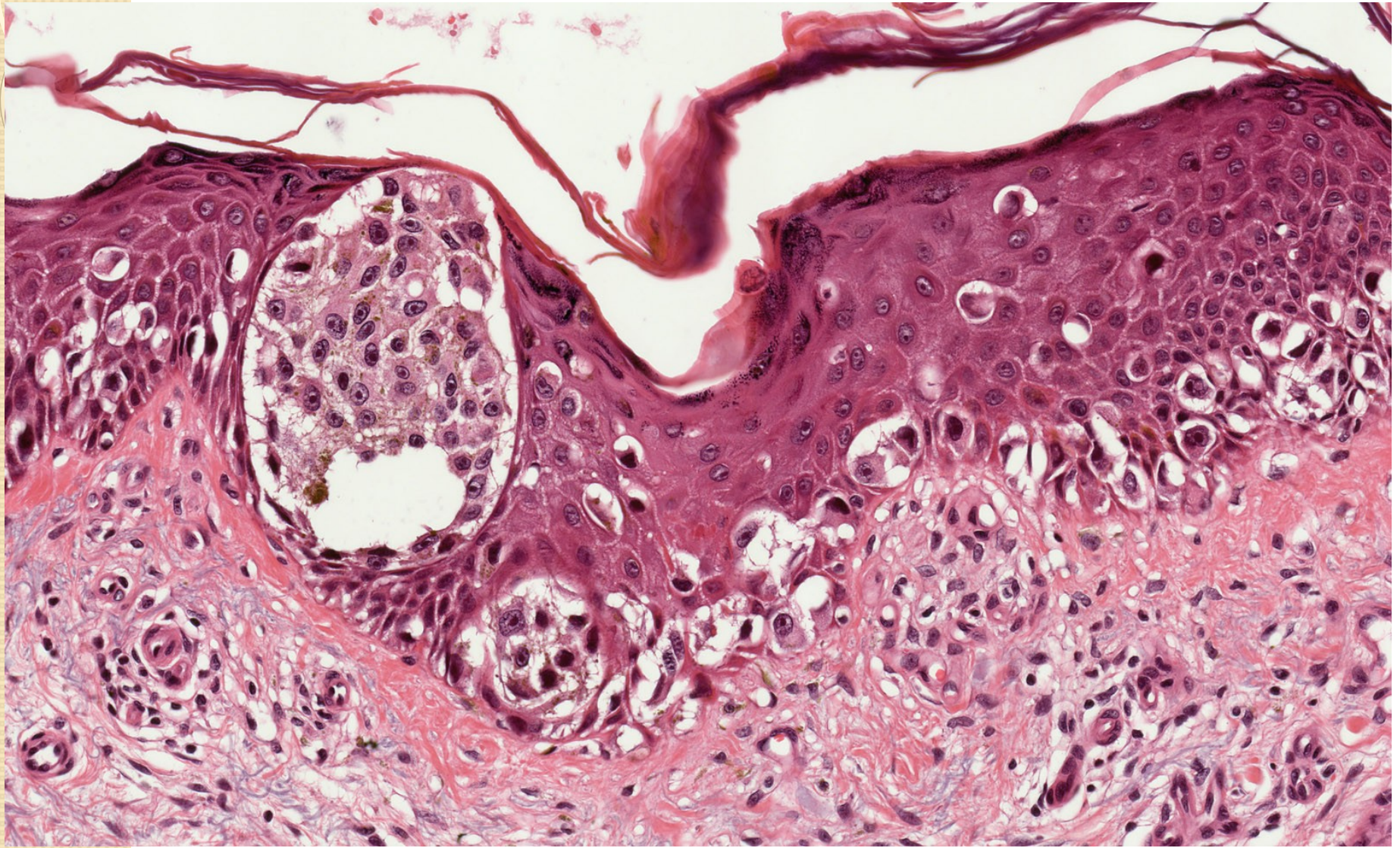
Klinika:

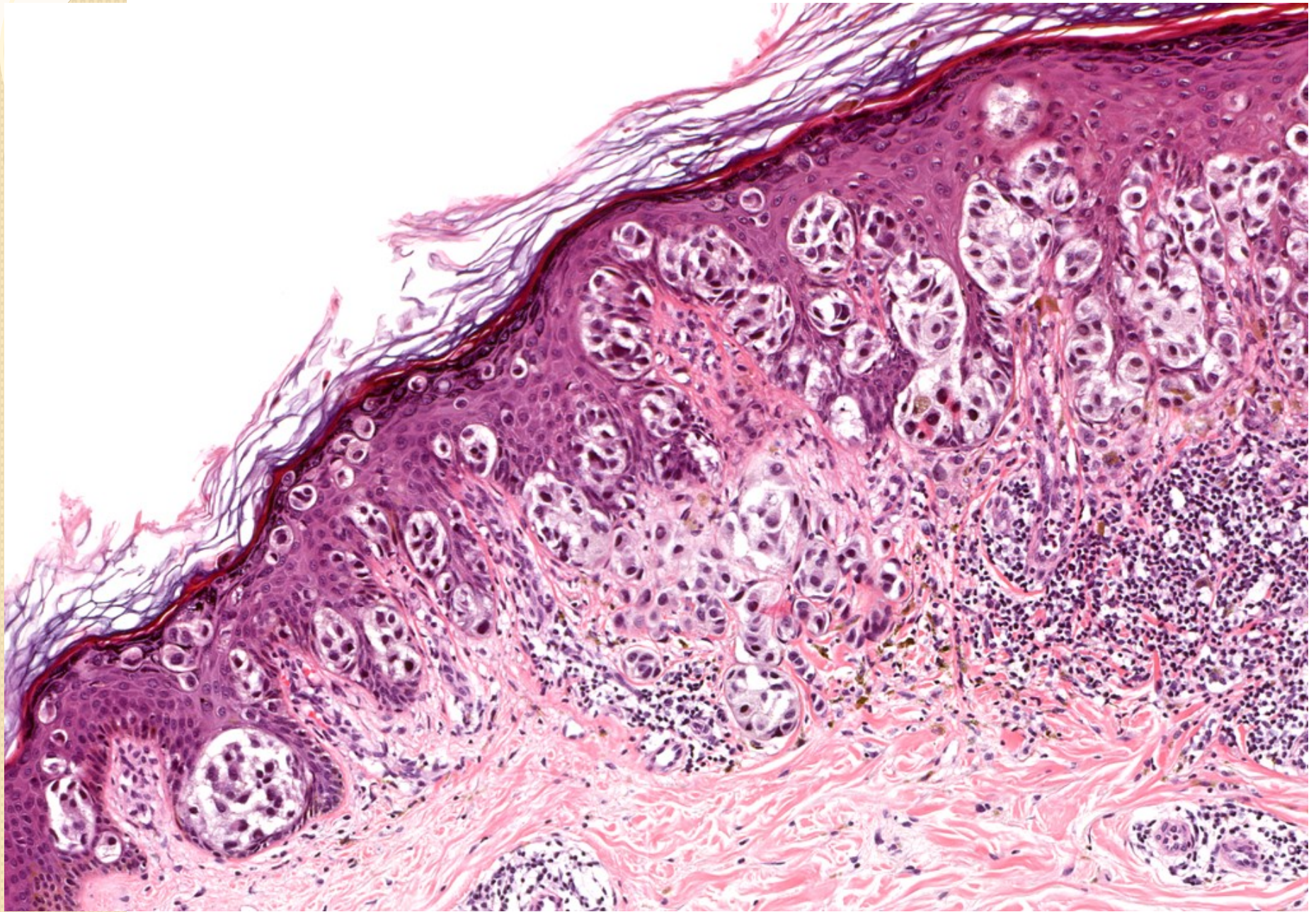
- nepravidelná hnědá skvrna

Mikroskopický obraz:

- **hnízda** atypických melanocytů v oblasti dermoepidermální **junkce**
- šíření do vyšších etáží epidermis (**scatter**)

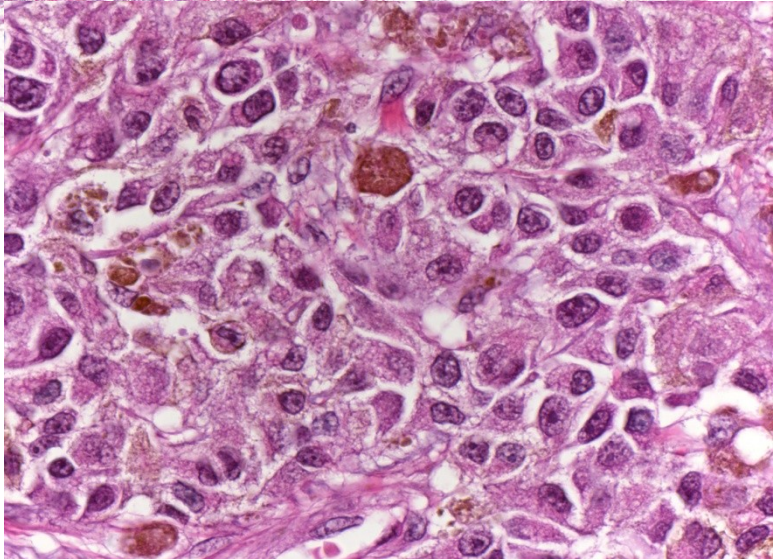
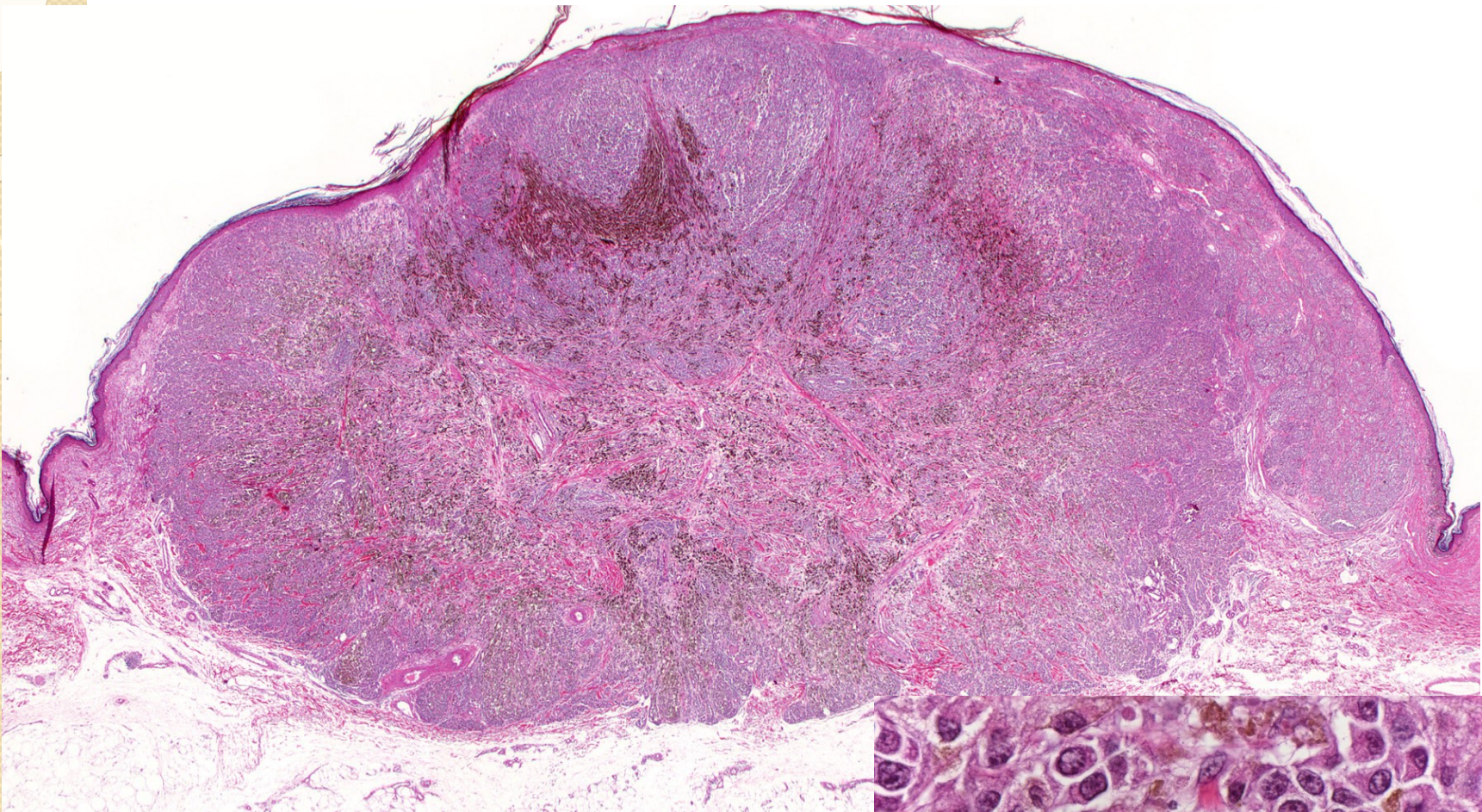

NODULÁRNÍ MELANOM (NM)

- vždy invazivní (intradermální)
- vždy vertikální růstová fáze
- špatná prognóza

AKROLENTIGINÓZNÍ MELANOM

Klinika:

- **plosky, dlaně, nehty, sliznice**
- špatná prognóza

Mikroskopický obraz:

- obdobný SSM

DIAGNOSTICKY OBTÍŽNÉ FORMY

- **AMELANOTICKÝ MELANOM**
- **SPITZOIDNÍ MELANOM**
- **NÉVOIDNÍ MELANOM (MINIMAL
DEVIATION MELANOMA)**
- **DESMOPLASTICKÝ MELANOM**

PROGNÓZA MALIGNÍHO MELANOMU

1) korelace s hloubkou invaze:

Breslow (v mm od str. granulosum)

(Clark I-V)

2) mitotická aktivita (-)

3) lokalizace (končetiny +)

4) pohlaví (ženy +)

5) regrese, zánět (-)